

LÄS OM: vraken under ytan/iskall simtävling/skärgård på schemat/färgglada fiskar/rödkallens fyr/finansmannen kurt heinecke/öbornas öknamn/hotellet med havskänsla

magasinSKÄRGÅRD.

sinne/smak/sevärdheter

Varsågod!
Magasinet är gratis.

#3-2023

Det naturliga valet

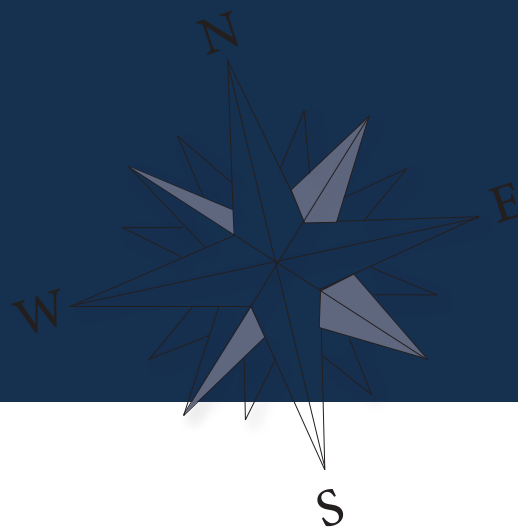
Med visionen att bjuda miljön och våra kunder på största möjliga glädje och nytta, är vi sedan många år ledande på marknaden för eldrivna golfbilar och arbetsfordon. Våra populära och högkvalitativa bilar finns i olika färger och med tillbehör som passar ditt behov. Kontakta gärna oss så berättar vi mer.

08-10 82 83 | info@epton.se | www.epton.se

Krönika

Under ytan

...»finns stora och små. Under ytan finns det skratt och gråt. Det finns mycket där som händer som vi inte kan förstå. Men vi hittar alltid svaren där i botten av oss själva«, sjunger Uno Svenningsson så djupt och tänkvårt. Vintern är ju en lugnare period på året, då vi kan varva ner, se inåt, planera framåt, längta och reflektera. Kanske meditera. En tid då båten ligger på land, trädgården är i träda och de korta dagarna får oss att bli stugsittare och inomhusgäster. Perioden bjuder in till läsning, förkovring, handarbete, utställningar, kultur, biobesök, varma spabad, vila och diverse kyliga sporter, fast man behöver ju inte utföra dem – det går lika bra att vara åskådare (till vintersimmet till exempel).

Och inför den stundande stora högtiden i december njuter vi av frosseri i läckra julbord och marknader med stånd dignande av närproducerat, hemlagat och diverse hantverk. Vi tipsar om både det ena och det andra. Allt detta och mer därtill kan du få inspiration till i det här numret. Vi har besökt det nya museet VRAK och upptäckt vad som ligger på Östersjöns botten. Utan att dyka på riktigt, genom modern VR-teknik och digitala undervattensfilmer. Vraken mår bäst av att ligga kvar på det bräckta vattnets botten. Vårt hav bär

på många dramatiska historier. Vi har också träffat före detta yrkesdykaren Bengt Eriksson som sadlade om som pensionär till konsthantverkare. Hans färgglada fiskar och vackra fåglar hittar du på Godsmagasinet i Nynäshamn.

Under ytan på Östersjön finns en hel värld att vara medveten om. Hotat liv och döda bottnar. Sopor och gifter. Något det kämpas mot från olika håll och kanter. Genom information och rent handfast. Alla sjätteklassare i Norrtälje kommun får chansen att ha en »skärgårdsdag« i Kapellskär, för att lära sig om havet och skärgården. I rätt element, längs stränderna och i ett gammalt fiskartorp. Något som också andas måsar, hav och fiske uti varje vrå, är Skärgårdshotellet. Ett gemytligt hotell utan lyx och flärd men med ett eget spa-rum, där man kan bada bastu, bubbla i poolen och få massage i en vattensäng, och koppla av HELT ALLENA. Snacka om njutning. Vintern är inte så tokig ändå. Så på med raggsockorna, tänd lite ljus och läs något intressant. Som detta späckade vinternummer till exempel.

God Jul & Gott Nytt År!/Redaktören

»Vintern är ju en lugnare period på året, då vi kan varva ner, se inåt, planera framåt, längta och reflektera.«

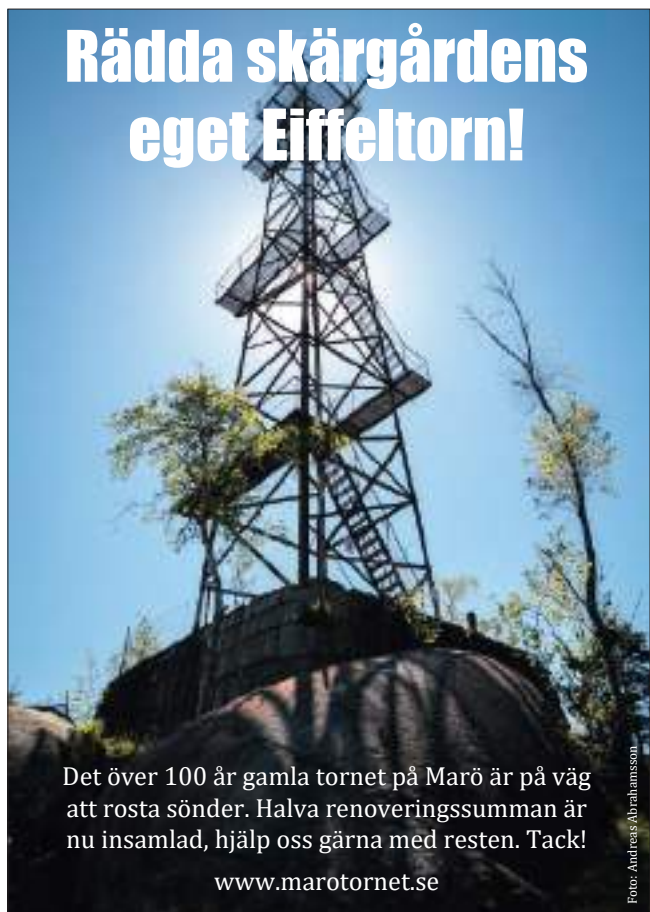

ILLUSTRATION: CHARLIE NORRMAN

Hört på ljugarbänken:

- Hur kan du veta att gäddan du missade vägde 10 kg?
- Det kom en våg just då.

Rädda skärgårdens eget Eiffeltorn!

Det över 100 år gamla tornet på Marö är på väg att rosta sönder. Halva renoveringssumman är nu insamlad, hjälp oss gärna med resten. Tack!

www.marotornet.se

Foto: Andreas Abrahamsson

Redaktionen

ANSVARIG UTGIVARE / REDAKTÖR
Josefin Ekberg, Gräddö

FOTOGRAF
Roine Karlsson, Gräddö

FORMGIVARE
Caroline Liljeberg, Skebobruk

SÄLJARE
Gabriella Fischer, Norrtälje

FRILANSREPORTER
Misse Ljungström,
Saltsjöbaden/Svartsö

ILLUSTRATÖR
Lars Holm, Björkö-Arholma

ANSVARIG UTGIVARE O. REDAKTÖR Josefin Ekberg
JE Mediaproduktion
Gräddö varsväg 12, 760 15 Gräddö
0709-701 901

josefin@magasinskargard.se
www.magasinskargard.se

ANNONSSÄLJARE Josefin Ekberg 0709-701 901,
Gabriella Fischer 070-296 14 99
OMSLAGSFOTO Roine Karlsson

FRILANSREPORTRAR Christer Bergström / Misse Ljungström
Roine Karlsson / Héléne Lundgren / Gunnika Isaksson-Luttelman
KRÖNIKÖR Marina Lind

FORMGIVARE Caroline Liljeberg

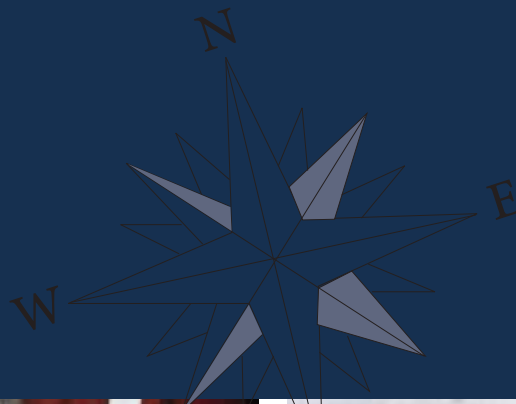
ILLUSTRATÖR Lars Holm / Erik Kulan Wennberg / Misse Ljungström
TRYCKERI Printall, Estland

MagasinSkärgård är en fristående produkt.
För ej beställt material ansvaras ej.

Gilla oss på Facebook!

Innehåll

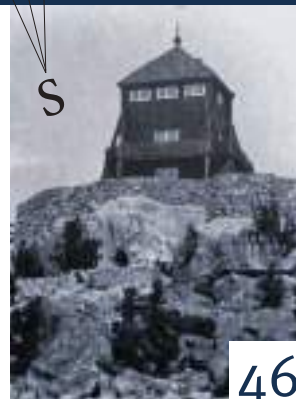
6

16

36

46

Högteknologiskt vrakmuseum s 6

Ett stenkast från Vasamuseet ligger det nya muséet VRAK. Här finns inget bärgat vrak såsom Vasaskeppet att beskåda. Däremot dykfilmer och modern 3D-teknik som visar vraken på botten, där de förvaras bäst. Senaste fyndet är Vasas systerskepp Äpplet.

Iskall vaxsimning s 16

När vintrarna blir allt mer fattiga på snö och is, får man åka norrut i landet för att uppleva riktigt kyliga tävlingar och jippon. Ett evenemang som drar publik och tävlande från när och fjärran, är vintersimmet i Skellefteå. Ett skandinaviskt mästerskap.

Klass på skärgårdsdag s 28

Norrtälje kommun har en stor skärgård. Många elever har ingen koll på den. Det råder projektet med »skärgårdsdagar« bot på. Alla sjätteklassare erbjuds chansen att komma till Riddersholms naturreservat och lära sig mer om havet och skärgården. På plats.

Hotell med fiskegubbar s 36

I Nynäshamn ligger ett speciellt hotell som inte är som alla andra. Det är inrett från topp till tå med allsköns prylar, såsom måsfåglar, bryggdäck, ljugarbänk, nät, drivved, fiskegubbe i naturlig storlek och mycket annat som ger en känsla av att vara i skärgården.

Vindpinat träd s 42

Den svenska oxeln är landets mest vindtåliga träd och trivs bra i saltstänkt natur. Dess bär, släkt med rönnens, älskas av vinterns fåglar. Enligt Carl von Linné smakar oxelbär gott men han varnar för att de ger gaser i magen, därför kallas för »fisbär«.

Tyske direktörens »åskhus« s 46

Efter ett ödesdigert blixtnedslag lät den stenrike finansmannen Kurt Heinecke bygga ett brandsäkert hus med stenmurar, 17 åskledare, stenlagda ridvägar och ett observatorietorn på sin ö Lökholmen. »Trollgården« står kvar än idag 105 år senare och tillhör KSSS.

Välkommen
till Vaddö!

ICA VÄDDÖ
Supermarket! 0176-77880

Vaddö Båtcenter – Din båtpartner!

Fullserviceverkstad och vinterförvaring **Säljer, köper och byter.**
Nya och begagnade båtar & motorer.

@vaddobatcenter

Välkommen in i vår butik!

**Vaddö
Båtcenter**

kontakt@vaddobatcenter.se | 0176-503 44 | vaddobatcenter.se

FOTO: JIM HANSSON, SMTM

FAKTA:

Muséet VRAK invigdes september 2021 och ligger på Djurgården i en före detta båthall för flottans mindre fartyg. Nära granne med Vikingamuseet, Spritmuseum och Vasamuseet med sitt världsberömda vrak Vasa. Intill VRAK ligger även Dyktankhuset med diverse kuriosa dykföremål. VRAK ingår i Statens maritima och transporthistoriska muséer, och är miljöcertifierat. Museet har en shop och en servering. Mer info på www.vrak.se.

Simpan dokumenteras.

Resande Mans vrak som golv.

FOTO: ÅKE E:SON LINDMAN, SMTM

Hypermodernt museum om vrak

För två år sedan öppnade muséet VRAK på Djurgården. Unikt i sitt slag. Förutom 200 föremål visas några av Östersjöns vrak med high tech och 3D-filmer. Senaste fyndet är Vasas systemskepp Äplet.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

VRAK ligger perfekt placerat som en pärla i ett halsband av muséer. Nära Vasamuséet, där det spektakulära krigsskeppet som sjönk på sin jungfrufärd förvaras. Ett vrak som bärgades, vilket inte sker idag då skeppsfynden ligger bäst bevarade kvar på havets botten. Under idealiska förhållanden i bräckt vatten utan skeppsmask. Istället får VRAKs besökare se undervattensfilmer på vraken och uppleva dykning med modern digital teknik.

Vi följer med guiden My-Terese Lindberg på rundvandring. Här luktar inte gammalt damm som vanligt är på muséer. Tvärtom. Vi får veta att det finns omkring 100 000 vrak i Östersjön. Istället för bärgning dokumenteras vraken av dykare som filmar och fotograferar i olika vinklar. Vissa specifika föremål kan ibland bärgas. Bland annat kan vi se resterna av intorkad torskgröta och ärtor som äts på stenåldern. En film visar hur man levde för 7000 år sedan efter fynd från bosättningen Tybrind Vig i Danmark. Där man bland annat fiskade ål från stockbåtar. På

En dykare hälsar välkommen.

väggen hänger en välbevarad paddel med vackert mönster.

– Vi vet inte varför man gjorde paddeln så fin. Var det för att visa tillhörig-

het? Eller för att vara fin? Kanske både och, säger hon.

Välbevarade vrak

Guiden leder oss in i olika rum med inglasade föremål och tv-skärmar. Nästa avdelning handlar om Darss, det bäst bevarade medeltida Hansaskeppet som hittats, och som ligger på botten utanför halvön Darss i Tyskland. Skeppets riktiga namn känner man inte till. På en skärm visas fynd man gjort på platsen och dess trader. Trycker man på renhorn, fiskben eller svavel visas information om handelsvarornas färdvägar på en karta över Östersjön.

Rundturen leder oss vidare till det holländska handelsfartyget Vrouw Maria från 1700-talet. Det sjönk i Finska viken och hade med sig en last av lyxvaror till ryska kejsarinnan Katarina den stora. Bland annat porslin, te och exklusiva konstverk. Samt kaffe, som sen bärgades och såldes på auktion.

– Trots att det legat i vatten och blivit skadat gick det att sälja. Det var så dyrbart

»Istället för bärgning dokumenteras vraken av dykare som filmar och fotograferar i olika vinklar. Vissa specifika föremål kan ibland bärgas.«

Kanonport Äpplet

FOTO: JIM HANSSON, VRAK/SMTM

med kaffe, berättar My-Terese, medan vi får dofta på några kaffebönor från vraket.

Vrouw Maria hittades så sent som 1999.

– Det är otroligt välbevarat. Men endast en tavla klarade sig, säger vår guide och visar en kopia av verket.

Vår rundvandring avslutas med det färskaste och kanske häftigaste fyndet. Vasas systemskepp Äpplet. Som sänktes med flit i ett sund nära Vaxholm för att

hindra fienden att segla in mot huvudstaden. Vraket hittades av dykare ifjol på 25-35 meters djup. Vi får se undervattensfilmer och bilder av skeppets träskulpturer, Atlasfigur, lejon och naturligtvis riksäpplet. Samt en ritad 3D-modell av fartyget som hon troligen såg ut i sina glansdagar.

– Äpplet byggdes 1629, ett år efter Vasa. Skeppet blev en meter bredare och

mycket mer stabil. Under 30-åriga kriget användes hon med 1 000 soldater och besättning ombord. Men oftast låg hon bara i hamn och såg skräckinjagande ut, berättar My-Terese.

Efter trettio år var skeppet slitet och man stod inför att rusta eller sälja, men ingen ville köpa det enorma fartyget med renoveringsbehov. Trots flera försök.

– Då tog man bort alla värdefulla

Stockholm 1630-talet, Äpplet möjligen skeppet längst till höger.

PER-ÅKE PERSSON, NATIONALMUSEUM.

Äpplet – Vänstra lejonet

FOTO: JIM HANSSON, VRAK/SMTM

En avdelning handlar om passagerarfartyget Estonia som sjönk 1994.

En del av Estonias bogvisir.

Med modern VR-teknik kan man testa att dyka på torra land.

Guiden My-Terese Lindberg berättar om Vasas syster-skepp Äpplet.

På arkivavdelningen finns en hologram-person som hjälper dig.

föremål och sänkte henne istället, berättar vår guide.

Förutom Vasa och Äpplet byggdes även krigsskeppen Kronan och Septer under samma period, de två sistnämnda återstår att hitta.

Dyka på låtsas

Efter guidningen går vi runt på egen hand och upptäcker fler intressanta avdelningar. En som handlar om passagerarfärjan m/s Estonia som sjönk i närtid för snart trettio år sedan. Vi får också veta mer om tyska ubåten U479 som sannolikt gick på en mina under andra världskriget. I ett

annat rum hör vi den skräckinjagande historien i detalj och får se film om skeppet Resande Man som förläste vid Landsort 1660. Återberättat efter ambassadsekreterare Andreas Bjuggs dagbok, en av få överlevande.

I nästa avdelning får vi prova en VR-dykmaskin och uppleva ett låtsasdyk. Sedan kommer vi till ett arkiv där en avatar i naturlig storlek hjälper oss att hitta bland dokument och kartor.

– Känner du doften av gamla böcker och historiens vingslag, undrar han och förklarar mer.

Här är det lätt att fastna och låta sig

fascineras över den moderna tekniken.

Det måste vara en dröm för skolklasser att uppleva allt detta, istället för att ha näsan i en vältummad bok.

Muséet VRAK berättar även om havet Östersjön med dess historia samt dagens utmaningar. I ett ovalt rum visas filmen »Minneas hav« på väggar och tak som får publiken att känna sig omsluten av havet. Med en berättarröst som tar upp viktig fakta om livet under ytan och vår påverkan. Genom tiderna och nu.

Det här är ett urval av vad Djurgårdens nyaste museum har att erbjuda, men mer finns att upptäcka. 🐦

»I nästa avdelning får vi prova en VR-dykmaskin och uppleva ett låtsasdyk. Sedan kommer vi till ett arkiv där en avatar i naturlig storlek hjälper oss att hitta bland dokument och kartor.«

SIRI & SKRÄPMONSTRET

Barnbok vill rädda havet

För att uppmärksamma problemet i våra vatten har Yamaha Motor tillsammans med Ocean Crusaders tagit fram en barnbok, Siri och Skräpmonstret, där man vill lära barn och familjer att tänka mer hållbart. Boken handlar om Siri, en flicka som kämpar för att rädda havet från skräp. Med hjälp av en modig och nyfunnen vän, havsmonstret Umi, lär sig Siri hur man tar hand om våra vatten och bidrar till att göra världen till en bättre plats. Boken vänder sig till barn i åldrarna tre-sex år. Den trycks i 15 000 exemplar och finns tillgänglig på över hundra platser runtom i landet. Hos restauranger, caféer, och hamnar nära kusten. Boken finns också tillgänglig digitalt på hemsidan yamaha-motor.eu.

FOTO: ROINE KARLSSON

Okänd utställning på kameramuseum

I Pålsböle på Åland finns Europas största samling med gamla kameror, Ålands Fotografiska Museum. Här finns över 16 000 föremål samlade som har med fotograferandets/filmandets konstform att göra på ett eller annat sätt, samt över tusen fotografier. En del väldokumenterade men det finns även okända skatter bland bilderna. I vinter pågår visningen »Okänd Utställning« där besökare gärna får hjälpa till att identifiera personerna på fotona. Utställningen pågår till slutet av mars. Se mer info på www.cameramuseum.com.

FOTO: ROINE KARLSSON

FOTO: MARÖ SAMFÄLLIGHETSFÖRENING

Rädda Marötornet

Sedan ett år pågår en insamling för att rädda tornet på Marö utanför Rådmanö i Roslagens skärgård. Tornet har 100 år på nacken, är byggt i en stålkonstruktion och kallas »skärgårdens Eiffeltorn«. Det har använts som utsiktstorn och stormvarningsstation. Spännande historier finns om dess betydelse, under kriget bland annat. Nu har rostangreppen blivit så stora att delar av tornet måste repareras och bytas ut. Målet är att samla in en miljon kronor. I skrivande stund har man uppnått drygt halva summan. Bland annat säljer man 100 trappsteg där donatorerna får sina namn ingraverade som tack. Kampanjen bedrivs av öborna själva via Marö samfällighetsförening. Läs mer på marotornet.se.

Gården i Norrtälje hamn

Brännäset är en vacker gård med snickarglädje och eget husspöke, som varit samlingsställe för Norrtäljes ungdomar sedan 1964. Här finns mycket historia i väggarna. Huset ligger orubbligt kvar tätt intill stadens nybyggda bostadsområde med höghus istället för hamnens forna silor.

Nu har Ditte Lindström med släktband via svärfadern Evert Wallert vars första fru växte upp i huset, dokumenterat Brännäsets historia med rötter från kung Karl XII:s dagar. Under 1600- och 1700-talet beboddes gården av häradshövdingar, borgmästare och ledande män vid stadens gevärsfaktori. Idag ägs det av Norrtälje kommun som bedriver fritidsgård i lokalerna. När hamnens nya stora bostadsområde planerades fanns först hot om rivning vilket lyckligtvis stoppades. Dittes bok är en viktig dokumentation om gården Brännäset, som klippt och skuren för tv-programmet »Det sitter i väggarna«. /JE

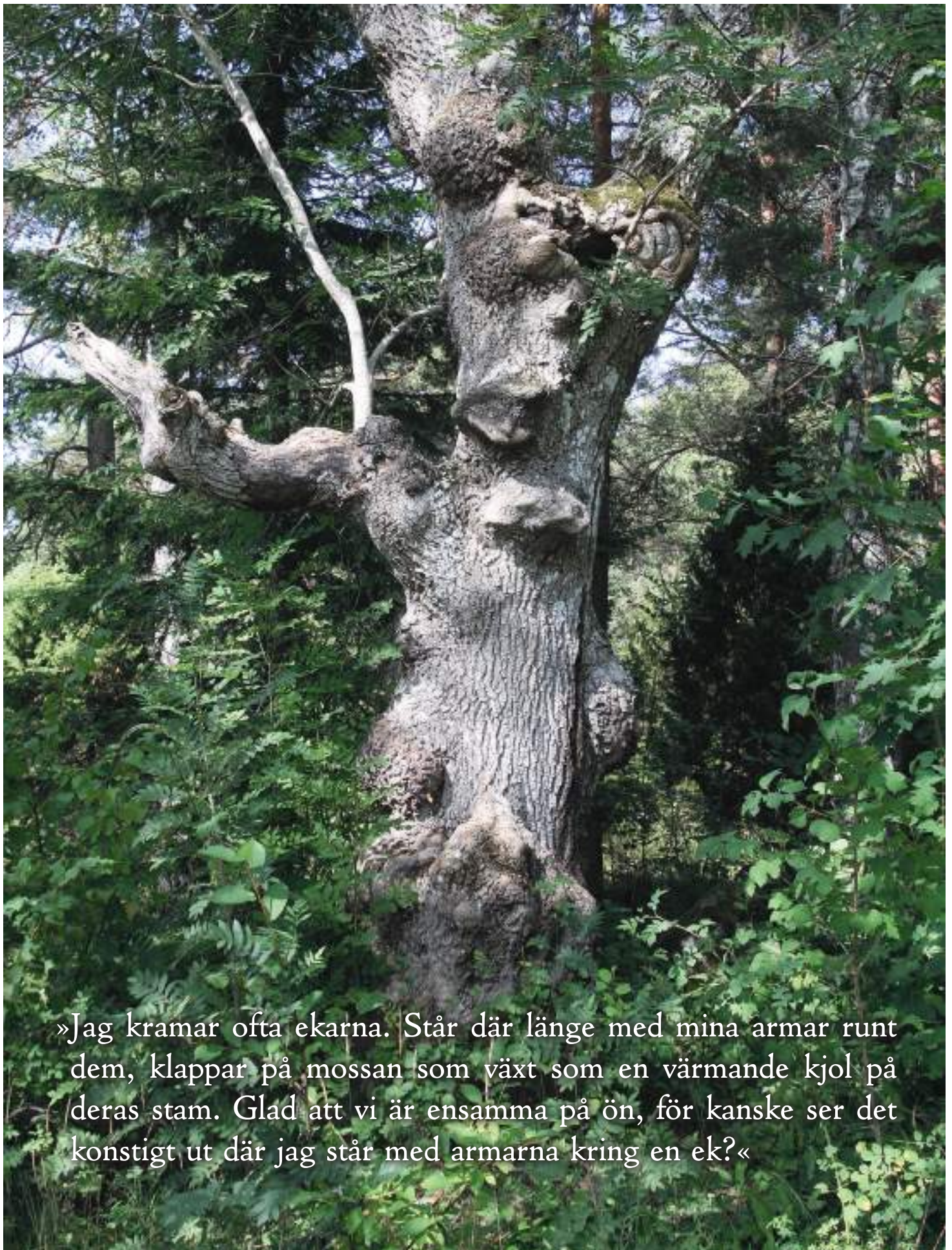
TITEL: Brännäset en gård med anor
FÖRFATTARE: Ditte Lindström
ANTAL SIDOR: 38
ISBN: 978952749418

Boktips
 Norrtäljes
 spökhush

FOTO: PRESSBILD

»Jag kramar ofta ekarna. Står där länge med mina armar runt dem, klappar på mossan som växt som en värmande kjol på deras stam. Glad att vi är ensamma på ön, för kanske ser det konstigt ut där jag står med armarna kring en ek?«

Skärgården – du ger mig rötter!

Man säger att man ska ge barn både rötter och vingar, i mitt fall blev det fokus på vingarna. Som jag fladdrat runt! Från jobb till jobb. Hus till hus. Alltid sökt någonting, letat efter någonting och jag har försökt odla mina rötter på egen väg. Mina rötter är »lika tunna som flygigt hår i vinden«, som artisten Lars Winnerbäck sjunger. Det är samma här. Men ute på ön, och redan på de krokiga vägarna fram till båten som tar oss ut till ön, då står jag stadigt som de pampiga ekarna. Jag grundar mig där.

TEXT: Marina Lind FOTO: Roine Karlsson

Jag måste regelbundet få andas havsluften, bada bland maneter och tång vid havsbandet, se på solnedgången – som alltid är vackrast här. Jag minns plötsligt när jag var liten och lyssnade på när farsan ringde min farfar därnere på ön i Gryts skärgård.

Jag satt bredvid och lyssnade fascinerad på över hur fort farsan förvandlades. Från sörmlänning till östgöte. Brett, glatt och vackert. Det bästa var när det regnade och farfar ringde. För då skulle farsan berätta att det regnar på sin östgötska.

»Det oegnar här«.

Jag älskar när det regnar, och helst på östgötska. »Oegniga« dagar är bäst! Då kan jag inte fladdra runt så mycket med mina fladdriga vingar. Då sitter jag stilla och grundar, jordar. Det är ingen intensiv sol som pockar på min uppmärksamhet och gör mig rastlös.

Vi ror runt ön. Jag blir tårögd. Vi ska åka hem idag och min sambo vet att jag gråter lite den dagen, jag är skör. Han erbjuder sig att ro, men jag tar årorna. En havsörn har cirkulerat över ön hela helgen, nu flyger den stilla ovanför oss, dess siluett speglar sig i den bleka vintersolen, havet ligger helt kavlugnt. Nu ska jag flyga hemåt, norrut, med fladdriga vingar igen en stund, inte alls som

havsörnens kraftiga och lugna vingtag. Här fladdrar det fort och hafsigt. Men jag ror med kraftiga tag, blundar och hör när åran klyver det kalla, klara vattnet.

»Det här ska jag minnas på jobbet på måndag«, säger jag högt.

På ön växer det massor av ekar, och under dem finns ett enormt rotsystem. Träden talar till varandra genom rötterna har jag läst. Moderträdet kan varna de andra träden vid fara, och till sin hjälp har de svampar som bildar ett nätverk under marken. Det är ju helt fantastiskt!

Jag kramar ofta ekarna. Står där länge med mina armar runt dem, klappar på mossan som växt som en värmande kjol på deras stam. Glad att vi är ensamma på ön, för kanske ser det konstigt ut där jag står med armarna kring en ek? Och värre ska det bli. För jag lägger mig på marken, nere på ängen, bredvid den lilla stigen, bland blöta löv och frostigt, krispigt grönt gräs. Det doftar himmelskt. Jag vinklar ner huvudet mot marken. Det susar och brusar, samtidigt hör jag sambons steg långt borta som närmar sig. Spegelar grenarna det som sker i marken? Jag spetsar örat mot marken. Hör träden att jag ligger och tjuvlyssnar på dem?

Nu hör jag min sambos steg nära, och stegen ökar, det liksom trummar snabbt i marken av hans steg.

»Men herregud vad har hänt, har du ramlat?« »Nej, jag la mig här«.

»Du skrämde mig, jag trodde ju det hade hänt dig något! Men varför ligger du där?« »Jag lyssnar på träden«, säger jag.

»Jaså jaha«, säger han och blickar uppåt mot träden.

»Nej inte där uppe, här nere, här ner i marken, här hör jag deras rötter tala». Han tittar förvånad på mig.

»Blir du inte kall där?« »Nej då, inte alls«.

Jag är varm i hela kroppen och ovanför mig rör sig ekens vackra, kraftiga grenar. Här får mina rötter växa. Och vingarna vila. 🐦

KRÖNIKÖR MARINA LIND. Boende i Vaxholm där hon är född och uppväxt. Älskar att vara i Stockholms skärgård, men även i Gryts skärgård där hennes far kommer från. Har en passion för att skriva och berätta om iakttagelser i vardagen. Sin egen vardag delar hon med sin sambo, två barn och hunden Milou.

FOTO: ROINE KARLSSON

Boktips
Gammal
Skånefyr

Rädda Norrtäljebåten

Norrtälje stads drottning, s/s Norrtälje har 123 år på nacken och behöver nu göra en omfattande renovering. 12 miljoner behövs för att rädda henne och kampanjen »Länge leve s/s Norrtälje« har nyligen startats för att samla in medel. Hon byggdes 1900 och gick ursprungligen traden Stockholm-Furusund-Norrtälje men har även trafikerat Åland. Det k-märkta ångfartyget ligger sedan 55 år förankrat i hamnen (då hon räddades första gången) och har restaurangverksamhet ombord. Nu är hon hotad igen. Vad vore Norrtälje utan stadens kuttersmycke s/s Norrtälje?

Berättelser om Kullens fyr

Som en orubblig vaktpost står Kullens fyr vid norra inseglingen till Öresund. Nästan fem sekel har gått sedan den första fyren på platsen började sprida ljus över Kattegatt för att vägleda sjöfarare förbi Kullabergs ökända spets. Det gör den till en av Nordens äldsta fyran, som nu skildras för första gången i bokform. De många myterna och berättelserna om fyren, Kullaberg och Kullamannen har spunnits kring platsen minst lika länge som fyren funnits. Kullens fyr har genom åren besökts och skildrats av flera berömda resenärer och författare. Bokens redaktörer Henrik Ranby och Peter Appelros har låtit de främsta experterna inom sina respektive områden bidra med värdefulla pusselbitar: fyrhistoria, natur, handel och sjöfart, politisk och teknisk utveckling. En mångfacetterad bild av fyren och dess betydelse växer fram i en vacker och rikt illustrerad bok.

TITEL: Kullens fyr – i fartygens tjänst sedan 1500-talet
REDAKTÖRER: Peter Appelros, Henrik Ranby
FÖRLAG: Historiska Media
ANTAL SIDOR: 350
CIRKAPRIS: 299 kr
ISBN: 97891180500456

FOTO: ROINE KARLSSON

Nötkråka på besök

Från Åland rapporteras det om minst 100 nötkråkor som kommit förbi och sträckt vidare förbi västerut. Ett gäng av dem, kanske fyra stycken har befunnit sig i Riddersholms naturreservat på Rådmansö sedan september. Där finns gott om hassel och fågeln älskar trädets nötter. Den är skygg men visar upp sig ibland. Nötkråkan kategoriserades tidigare som nära hotad i Sverige. Men sedan 2020 gäller det enbart arten tjocknäbbad nötkråka.

Grattis Norrtälje Bränneri

Spritakademiens utmärkelse »Guldhubben« tilldelas år 2023 det småskaliga familjeföretaget Norrtälje Bränneri i Lohärad med motivering: »Kristina och Richard på Norrtälje Bränneri har med lokalhjärtlig omsorg slagit sina kloka kopparpannor ihop och förvaltat svenskt dryckeshantverk till en framtidsklingande gutår. Guds tår. En lyckotår.« Stort grattis Kristina Anerfält-Jansson och Richard Jansson.

FOTO: PRESSBILD

ELDABUTIKEN NORRTÄLJE

**VI HAR KAMINER
PÅ LAGER
REDO FÖR VINTERKYLAN**

CONTURA 820T

Contura

**INSTALLERAT
OCH KLART!**
Vi är med. Hela vägen.

Låter du vem som helst installera din nya eldstad?
Det gör inte vi.

**CERTIFIERAD
ELDESTANSINSTALLATÖR**

Eldabutiken Norrtälje Storstensvägen 6 (bredvid Byggmax) | tel 0176-142 00 | norrtälje@eldabutiken.se
Öppettider: Mån-Tors 10-18, Fre 10-17 samt Lör 11-14

www.eldabutiken.se

Ett anrikt bageri

Välkommen och fika i den gamla fina konditormiljön med anor från 1800-talet.

Västra Långg. 27, Trosa
Mån-fre 07.30-18.00
lör-sön 9.00-16.00
0156-123 94

SEA BAG

SEA BAG är ett magasin som utgår från Skärgårdens kust och hav. Det är ett magasin som utgår från Skärgårdens kust och hav. Det är ett magasin som utgår från Skärgårdens kust och hav.

SEA BAG är ett magasin som utgår från Skärgårdens kust och hav. Det är ett magasin som utgår från Skärgårdens kust och hav.

Hej!

Du vet väl om att man kan prenumerera på Magasin Skärgård? Och få det hemskickat.

Magasinet är fortfarande gratis, du betalar bara portot (tre frimärken) plus fakturaavgift 25 kr. Eller vill du ge bort en prenumeration med presentkort? Julklapp?

Boka på info@magasinskargard.se.

Vi behöver namn och adress till den/de som ska få magasinet och dig som betalar. Ange också om det gäller ett år (tre nummer) på prov eller tills vidare.

magasin **SKÄRGÅRD**

FAKTA:

Vintersimmet i Skellefteå startade 2012 av sällskapet »Mörkrets och kylans glada vänner«. Idén föddes ur tanken att »det finns ljus i mörkret« och för att lyfta fram nyttan och nöjet av vinterbad. Tävlingar genomförs på längderna 25, 50 och 100 meters simning i uppsågad vak och 0,2 gradigt vatten. Det sker även stafetter på fyra gånger 25 meter. Evenemanget invigs en fredag i februari med »poesi i vak« och »musik i vak«. Poäng sätts på både framförande och kreativ utstyrsel. På lördagen går sedan simtävlingarna av stapeln, vilka ingår i Skandinaviska mästerskapen i simning. Det är fri entré för alla åskådare. Mer information på vintersim.se och darkandcold.com.

En 25-meters simbassäng har sågats upp i isen.

Världens kyligaste simtävling

Ett evenemang att celebrera vinterns kyla med är vintersimmet i Skellefteå, i norra delen av landets kust. Med simtävlingar i iskallt vatten som drar deltagare och åskådare från hela världen. Samt poesi och musik i vak. Iförda häftiga peruker och roliga huvudbonader.

TEXT O. FOTO: Roine Karlsson

Det tävlas i tre
längder 25, 50 och
100 meters simning.

Även bästa
utstyrsel bedöms.

FOTO: SVEN BURMAN

Temperaturen ligger
runt nollan i vattnet.

FOTO: PRESSBILD

Överst på en iskall prispall.

Publiken fryser inte.

Skönt med ett varmt bad efter simningen.

Flera stora och populära vinterevenemang har fått läggas ned eller flyttats norrut de senaste åren.

Vikingarännet på skridskor där snabba skrinnares från flera länder tävlade om att åka snabbast mellan Uppsala och Stockholm har inte kunnat genomföras på grund av dåliga isar. Och Svenska rallyt i Värmland har tvingats flytta till Umeå på grund av snöbrist och kyla. Vasaloppet i Dalarna körs vissa år på återvunnen snö. Varmare vintrar har knuffat vintrarna norröver. För att delta eller uppleva ett riktig vinterevenemang får man numera åka norrut. Världens tuffaste simtävling genomförs varje år i Skellefteå i Västerbotten. I februari när isen ligger.

Jag hade velat se vintersimmet under många år, men det var lite väl långt från Rådmansö där jag hör hemma. Nu föll det så lyckligt att mitt barnbarn Juni skulle döpas i Skellefteå samma helg som evenemanget. Redan på fredagskvällen var det invigning och det tävlades i poesiläsning och hantering av ett instrument i isvak. De bedömdes av en jury utifrån kreativ utstyrelse, »cool performance« och framförande. I badkläder och stående i nollgradigt vatten läser deltagarna poesi eller spelar något instrument under maximalt 30 sekunder. Mycket uppskattat av oss som står påpälsade i publiken och applåderar för fullt med vantar.

Vem vid sinnens fulla bruk sågar upp

ett hål i isen på älven och hoppar i det kalla vattnet frivilligt?, frågar sig Challa Gustavsson i invigningstalet.

Fick en tuff start

Vintersimmet är numera ett av de viktigaste och mest populära evenemangen i Skellefteå och lockar tusentals nyfikna åskådare, TV-team och journalister från flera länder varje år. Staden var för elfte gången 2023 värd för Skandinaviska mästerskapet i vintersim, som en del av världscupen. Att det nu så framgångsrika konceptet nästan inte blev av från början, berättar grundarna till vintersimmet Lars Westerlund och Jarkko Enqvist för tidningen Norran.

»Evenemanget fick en tuff start. På morgonen var det 36 minusgrader och hålet hade frusit igen. Massor av människor dök upp. Alla andra tävlingar i Sverige var inställda på grund av den låga temperaturen.«

Några mediterar på isen.

FOTO: SVEN BURMAN

»Helt fantastiskt men det jävligaste jag gjort, säger Nicolay Romm skakandes i hela kroppen efter att ha simmat åtta längder.«

– Två veckor innan den första simningen skulle ske 2012 hade vi bara en tävlande. En rysk kille som bor i Umeå. Plan B var att var att vi själva skulle ställa upp, om det kom några åskådare. Hur kunde vi vara så dumma? Det här var en riktigt dålig idé. Vi måste avbryta, berättar Lars.

– Precis när jag mådde som sämst fick Lars ett samtal från Värmland, och frågan om det skulle bli någon issimtävling i Skellefteå. Då ändrade jag mig. Så kom den tyska TV-bolaget NDR och filmade. Vi skulle visa dem vinterbad och eftersom det handlade om tv blev det inte bara en tagning. Vi var i det iskalla vattnet minst 10 gånger. Efteråt var vi plågade av kylan. Vi har båda fortfarande problem med händerna. Vi tappade nästan händerna för »Vinterbadets ära«, berättar Jarkko.

– Sändningen sågs av en journalist på

Dagens Nyheter och det blev en vändpunkt. Första året 2012 fick vi spendera mycket av våra egna pengar. Ett ishåll är dyrt att såga upp. Evenemanget fick en tuff start. På morgonen var det 36 minusgrader och hålet hade frusit igen. Massor av människor dök upp. Alla andra tävlingar i Sverige var inställda på grund av den låga temperaturen. Den galna tävlingen väckte också uppmärksamhet utomlands, så minns Lars Westerlund och Jarkko Enqvist vintersimmets start.

Fantastiskt och fördjävligt

Nu elva år senare, på lördagen bjuds publiken på 450 starter med både individuella prestationer och stafetter. Totalt deltar under de två dagarna personer från 17 olika länder. Dessutom utmanar den norska tv-programledaren Nicolay Ramm norska häcklöperskan Christina Vukicevi

på 200 meter, och det visar vara otroligt tufft att simma i det strömmande och kalla vattnet.

– Helt fantastiskt men det jävligaste jag gjort, säger Nicolay Romm skakandes i hela kroppen efter att ha simmat åtta längder. Efter att ha varit nere i det iskalla vattnet får deltagarna tränga ihop sig i en ångande varm badtunna.

Så länge isen lägger sig på Skellefteån kommer vintersimmet att locka många deltagare och en stor publik. Vem vill inte uppleva eller delta i ett riktigt vinterevenemang? Nu när kallbad blivit så hett. Den vintriga helgen i början av februari avslutas med att mitt barnbarn Juni blir döpt till sitt somriga namn i Bovikens bönhus. Hoppas att vi kommer tillrätta med klimatet så att lilla Juni kan få vara med om flera riktiga vintrar med snö och is. 🐦

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Boktips
Nyfiken
på havet

På djupet om havet

Hur lärde sig människan att hitta på havet? Var Magellan verkligen den förste världsomsegelaren? Hur bidrog kaskelotvalen till upplysningen? På vilket sätt förändrade den skotske bagaren Robert Dick vår syn på livets historia? Hur vet vi egentligen hur djupt havet är?

Efter debuten med »Ålevangeliet« har Patrik Svensson skrivit en bok om människorna som utforskade kartlagt, försökt förstå och lägga havet under sig. »Den lodande människan« handlar om havets lockelse, om den där uråldriga drivkraften som i alla tider fått människor att söka sig ut på öppet hav. Det är en bok, kort sagt, om nyfikenheten.

TITEL: Den lodande människan: havet, djupet och nyfikenheten
FÖRFATTARE: Patrik Svensson
FÖRLAG: Albert Bonniers Förlag
ANTAL SIDOR: 288
CIRKAPRIS: 249 kr
ISBN: 9789100197506

Briggen Tre Kronor säljs

Bolaget Briggen Tre Kronor AB har försatts i konkurs. En kombination av lågkonjunktur, inflation, ränteläget och eftersatt underhåll samt kostnader för inskolning av besättning har lett till den tråkiga utvecklingen.

Bygget av skeppet påbörjades 1997 på Skeppsholmen i Stockholm och har finansierats av företag och privatpersoner samt föreningsmedlemmar. Sjösättningen skedde 2005 och tre år senare startade hennes jungfrusegling. Projektet har kantats av ekonomiska kriser och räddats från konkurs tidigare men i höstas blev det ett oundvikligt faktum.

Konkursboet sköter nu försäljningen och förhoppningsvis kan hon fortsätta med sina seglingsturer nästa sommar men i ny regi.

Byggvaror av rätta virket

Vi levererar till Er med bil eller egen båt i mellanskärgården

Bergshamra 0176-26 02 10 / Spillersboda 010-222 90 60 / www.c24bygg.se

Vi kör i vått och torrt!

- Lastbåt med kran för frakt av gods
- Leverans av grus och jord i storsäck
- Utläggning av bojar och flytbryggor
- Bärning och bogsering
- Hämtning av bygg- och grovsopor
- Mark- och schaktarbete

SKÄRGÅRDS
TJÄNSTER
YXLAN AB
070-537 90 19 www.skargardstjanst.eu

MATTSSON
& THOLEN
BYGGER AB

Totalentreprenör på fastland & öprojekt

All slags om-, ny- & tillbyggnader

Utför öjobb med egen båt & transporter

0176-282 590
info@mtbygger.se
www.mtbygger.se
Följ oss på Facebook & Instagram

HÄRINGE SLOTT

JULBORD
signature

Häringe Slott

SLOTTSGLÖGG | JULBORD | GOTTEBORD

VÄSTERHANINGE
HARINGESLOTT.SE

SMÅDALARÖ GÄRD
HOTELL & SPA

Jul med
skärgårdens smaker

SMADALAROGARD.SE
08-501 551 00

Julbord i skärgården

SÖDERARM
WÄNEN I SÄNDAMNET

ALLMÄNT JULBORD 2, 9, 16 DEC
övrig tid bokning av grupper
www.soderarm.com
info@soderarm.com
TEL 0176-432 12

KÖRUNDA
HOTELL MÖTEN EVENT GOLF

TEL: 08-520 390 30
www.korunda.se
ÖSMO-NYNÄSHAMN

percys
CATERING

Julbordscatering
www.sirpercys.se
TEL: 0176-525 12
SIMPNÄS

SANDHAMNS
VÄRDSHUS
EST. 1917

www.sandhamns-varldshus.se
TEL: 08-571 530 51
SANDHAMN

BERGS GÄRD
TROSA

Traditionellt julbord
på bondgården
www.bergsgard.se
TEL: 0156-42 00 20
TROSA

FÄGELBROHUS

**LANTLIG
JUL PÅ
VÄRMDÖ**

Fagelbrohus.se
08-571 419 00

GRAND HOTEL SALTSJÖBADEN
STOCKHOLM - EST. 1893

Årets mest sagolika julbord
dukas upp i Franska matsalen
fr o m 24/11. Välkomna!

Forsmarks Wårdshus
www.forsmarkswardshus.se
TEL: 0175-501 00
FORSMARK

KASTELLET
JUL I VÄCKRA VALV

BOKNING & INFO:
08-1200 4870
WWW.KASTELLET.COM

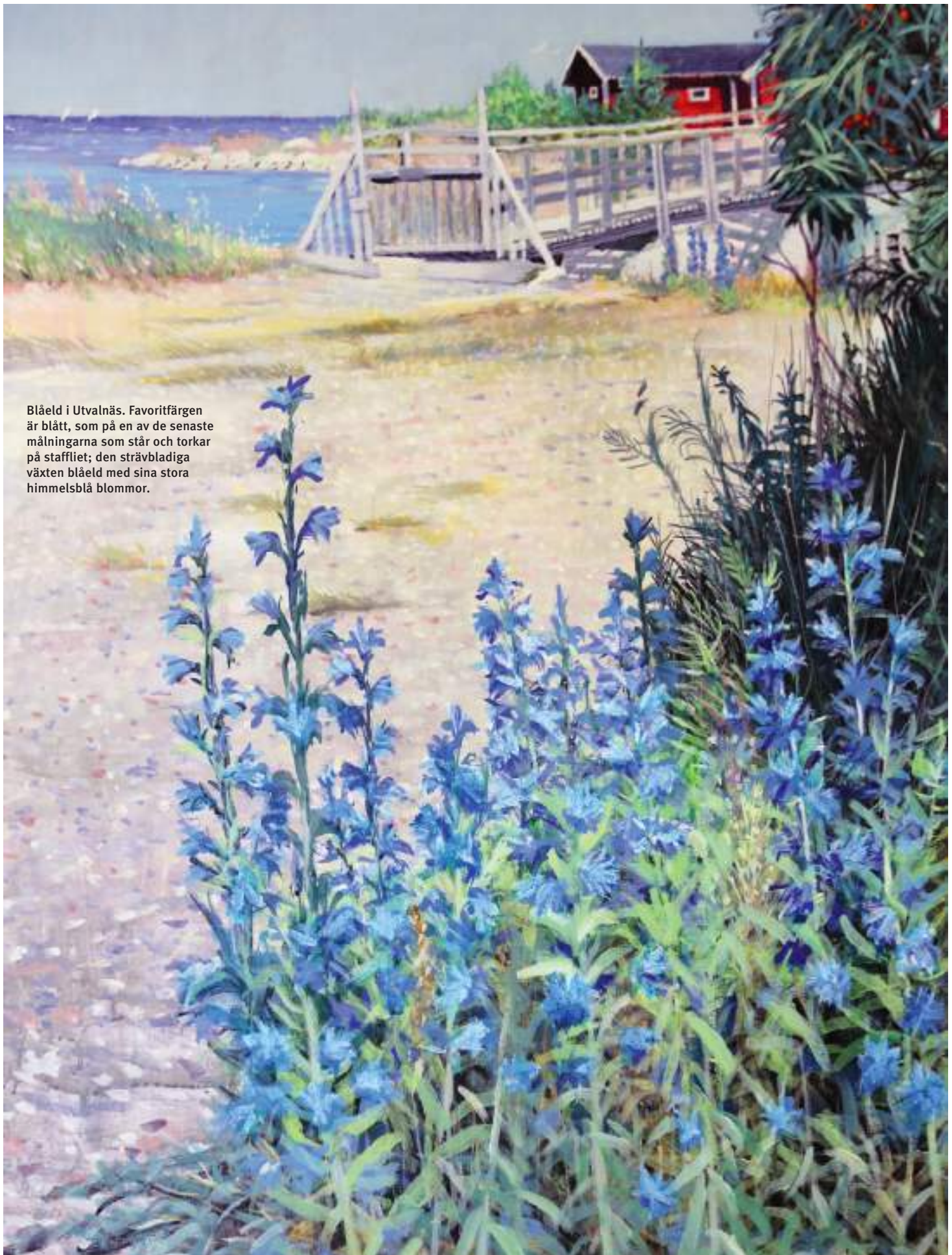
**WAXHOLMS
HOTELL** SEA LA VIE
SEDAN 1902

UTÖ VÅRDSHUS

www.utovardshus.se
TEL: 08-504 203 00
UTÖ

IDÖBORG.SE

Julstämning på Idöborg
JULBORD / KONFERENS
WEEKEND / BASTU
AKTIVITETER

Blåeld i Utvalnäs. Favoritfärgen är blått, som på en av de senaste målningarna som står och torkar på staffliet; den strävbladiga växten blåeld med sina stora himmelsblå blommor.

Natursköna motiv i nordiskt ljus

På Laxön i Älvkarleby söder om Gävle, har den naturalistiska konstnären Johan Thunberg sin ateljé. Med forsende vatten i inspirerande natur. Motiven finns överallt. Alla årstider. Särskilt vårt nordiska ljus fascinerar, hans konst säljer bra utomlands.

TEXT O. FOTO: Christer Bergström

Dalälven fullständigt dånar ut i

fallfärorna. Man tappar andan. Detta är magiskt. Mäktigt. Vid höga flöden släpper Vattenfall på vattnet. I ett rasande tempo forsar det vilda vattnet fram mot den gamla träbron byggd år 1815, uppkallad efter Karl XIII. Det är en av landets vackraste träbroar och i den här miljön på Laxön har konstnären Johan Thunberg sin ateljé, omgiven av storslagen natur längs Kungsådran.

– Jag kan inte ha en bättre arbetsplats. Här följer jag naturens och årstidernas skiftningar, sommar, höst, vinter och vår. Jag njuter verkligen av alla årstider, njuter sååå in i bomben av att vara nära naturen, säger Johan Thunberg på ett så där hundra procent coolt och uppriktigt sätt.

Han ger verkligen intryck av att vara superlugn. Lugn som en filbunke. Men känner han sig själv innerst inne helt lugn?

– Ja, ja, ja... Jag gör många saker som ger mig ett inre lugn, att höra bruset av älven när jag är i ateljén, att sitta på en klippa vid havet, promenera längs en strand och lyssna på vinden och vågorna, när jag plockar bär och svamp eller bara är i skogen, jag kan hitta lugnet i fjällen, när jag fiskar eller i möten med djur i naturen, säger han, som bara några exempel på vad som fyller honom med det stora lugnet, ackompanjerad av bruset från den vilda älven som är i uppror.

Ljuset. Johan Thunberg talar gärna om hur han hittar ljuset och hur han, i alla hans målningar, vill fånga ljuset.

Ateljén, en gång i tiden byggd som sjukstuga inför andra världskriget, nästan vibrerar av vattnets kraft som bara är några tiotalet meter ifrån oss. Johan Thunberg sitter stilla och lugnt på sin stol. Hit till Laxön kom han för nära tjugo år sedan. Här jobbar han året runt och under helgerna är ateljén öppen för besök. Det har varit full fart hela det här året med utställningar och besökare till ateljén. Hela nästa år är han också fullbokad. Hans bilder har blivit omtyckta i

USA. Amerikanerna gillar det nordiska ljuset och hans målningar har visats där 21 gånger. Det började med en inbjudan från svensk-amerikanska institutet i Minneapolis. Nu är det åtta, tio år sedan han ställde ut där, man han håller kontakten med amerikanerna och många av hans målningar sitter permanent på tre museer i USA, samt på ambassader, kulturhus, kyrkor, hembygdsgrändar och i privata hem. Intresset för Johan Thunbergs konst finns lite överallt i världen,

nu senast har han fått inbjudningar att ställa ut i Kina, Tyskland och Frankrike.

Badar i ett hav av ljus

Inne i ateljén hänger hans konst på väggarna, eller står på golvet, det är några av hans senaste målningar och akvareller. Sensommarljus på Gårdskär... Rullsand vid havet... Stensamling på stranden... Ladan i Ängskär... Bläeld i Utvalnäs... Hans naturalistiska måleri handlar mycket om växlingar av ljus, naturens ljus. Det är motiv av hav med gräs, speglingar av röda hus i skärgårdsvattnet eller röda hus flankerade av grönska, ett stilla kvällsljus i ett båthus och i många bilder tar han nya vägar in i Upplandskustens landskap. Vissa bilder badar som i ett hav av ljus och mellan penslar på målarbordet är klämd tubfärg utsmetad med färgprover om vartannat.

– Jag vill skildra naturen som den är och påminna betraktaren om att vi ska vara rädda om den, säger Johan koncist på frågan vad han vill skildra i sitt måleri.

Naturens fantastiska miljöer driver Johan Thunberg vidare i hans konstnärliga sökande. Redan som liten inspirerades han av naturen i den lilla skogsbyn Oslättsfors i Gästrikland. Där föddes han, där växte han upp.

– När jag söker efter motiv åker jag alltid ut till en plats och ser mig omkring, oftast tidig morgon eller tidig kväll. Jag söker mig till samma platser idag som för fyrtio år sedan, men också nya okända. Jag närmar mig motiven med min fyrhjulsdrivna bil, jag kan stan- na till i sanden, då drar jag upp handbromsen så jag får plats med vattenglas till akvarellfärgerna, lägger träskivan på ratten och passagerarsätet förvandlar jag till ett målarbord med penslar och färger. Så målar jag. Jag kan också närma mig motiven med fötterna. Jag promenerar mycket och letar reda på platser som jag tycker om, jag vandrar tills jag kommer till för mig tilltalande miljöer, då är det som att möta en person man blir kär i.

Det allra viktigaste för Johan Thunberg är att i bilderna fånga ljuset. Det är också ljuset som avgör vilka färger han sedan väljer. Favoritfärgen är blått, som

Stensamling på stranden är titeln på en ny målning. Johan Thunberg fann motivet under en promenad längs Upplandskusten.

»Det allra viktigaste för Johan Thunberg är att i bilderna fånga ljuset.«

på en av de senaste målningarna som står och torkar på staffliet; den strävbladiga växten blåeld med sina stora himmelsblå blommor.

Ljuset fascinerar mig, en svag morgondimma, ett svagt gryningsljus... Jag har lärt mig vilka ställen som har sina speciella ljusförhållanden under olika tider på året, till exempel vilka platser där morgondimman ligger tät en tidig morgon i september. Det nykläckta, tvätade morgonljuset är fantastiskt.

Ser bilder överallt i naturen

Johan ser bilder nästan överallt när han är ute, han väntar på ljuset, tittar på detaljer, fotar och memorerar.

– Jag ser ljuset och detaljerna med en konstnärs ögon. Det händer när jag är tillsammans med andra, att jag stannar upp och begrundar ett ljus, en detalj, då kan någon säga med en axelrykning »äsch, det där är väl inget« – men det är det för mig, jag blir hänförd, ler Johan på sitt lugna och behagliga sätt.

Precis som i hans barndoms by Oslättsfors omger han sig här på Laxön,

och i Rotskär Skutskär där han bor, av vacker natur och vattendrag. Han har ingenting kvar i sin barndomsby Oslättsfors, utom en båt och båtplats.

– Oslättsfors är ett kanonställe, jag åker dit och fiskar öring ibland, och njuter av den underbara naturen. Det var där jag redan som barn kände att naturen är en outtömlig inspirationskälla för mitt måleri. Jag säger bara en sak; naturen är en guldgruva. Det finns en spänning i den som gör mig ständigt nyfiken på att skapa, säger Johan Thunberg som vill visa naturen på sitt sätt, förmedla upplevelser som när han kliver ut på stenhällen, ser solglitter på vatten, när han är i tystnad tidig morgon, går på den frusna sanden eller då sjöfågeln ligger och sover i morgondimman.

I vårt samtal säger han att han vill skildra naturen som den är, jag tar med mig det när jag lämnar konstnären i sin ateljé, sitt paradiset, där för tillfället vattnet fullständigt forsar, brusar och dånar fram. Men jag skulle vilja lägga till ett ord; han skildrar naturen som det paradiset den är. 🐦

Välkommen till Rådmansö

Till halvön Rådmansö som ligger öster om Norrtälje går E18 hela vägen till Kapellskärs hamn, där färjor dagligen kör rutten till Åland, Finland och Estland. Till Rådmansö hör en stor del skärgård med kända fyrplatser som Söderarm, Tjärven och Svenska Högarna. Före 1951 var Rådmansö landets största skärgårdskommun. Taxibåtar går från fiskebyn Refsnäs samt Östernäs på södra sidan. Sommartid trafikeras Gräddö brygga. Bland annat av den anrika ångbåten Blidösund på fredagar samt Nord/sydlinjen och Norra Båtlinjen som utgår från Norrtälje. Runtom i skärgården finns ryssugnar, hållristningar och labyrinter. I Riddersholm står en vacker väderkvarn. Likaså på ön Lidö, ett stenkast från Rådmansö. Den ovanliga mnemosynefjärilen kan skådas. I Kapellskär står ett minneskors över färjekatastrofen med Estonia. På platsen finns även en hållristning från 1752, då kung Adolf Fredrik och hans manskap väntade på bättre sjöväder. Här växer också »ryssgräset«, en kvarleva från rysshärjningarna.

FRÖTUNA TAXI & BUSS AB
*Vi hör dig långt
och säkert*

ABONNERING AV BUSSAR
Telefon 0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Bröllop och fest!
Hyr bygdegården vid Gräddö brygga

www.radmansobydegard.se

ZUMBA!
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD

move
CATARINA HAGSTRAND

www.movecatarina.se

DIN BYGGHANDEL!

RÅDMANSÖ
BOLIST

0176-402 65 info@bolistradmanso.se
www.bolistradmanso.se

**GRÄDDÖ BYGG
& SNICKERI AB**

TOTALENTREPRENÖR

Mattias Anders
070-723 41 20 070-723 41 21

www.graddobygg.se

Trevis
Måleri AB

070-403 31 03
www.trevismaleri.se

GRÄDDÖ SALONGEN AB

Ingela Wickman
Boka tid (i mån av tid drop in)
0176-401 41
ingela.wickman@hotmail.com
Mitt emot ICA i Gräddö

ICA Gräddö **Skärgårdshandel**

Väl sorterad ICA-butik

ATG, Svenska Spel
Ombud för Posten och Systembolaget

GRÄDDÖ
ELINSTALLATIONER AB

0709-556 636
www.graddoel.se

FAKTA:

Projektet »Skärgårdsdagar« startade för fyra år sedan och bedrivs av Norrtälje Naturcentrum i samarbete med Rådmansö hembygdsförening och med stöd av Roslagens Sparbanks stiftelser. Syftet med dagarna är att ge elever i åk 6 en upplevelse av skärgård och Östersjön. Metoden för detta är utomhuspedagogik – där skoldagen förflyttas till den verkliga skärgårdsmiljön. Målet är att Skärgårdsdagarna ska vara ett led i ett hållbart Roslagen och att elever ska få en känsla för vår vackra skärgård. Skoldagarna vid stranden ska också ge eleverna kunskap om Östersjön och vikten av att värna havsmiljöer. Dagarna genomförs i Riddersholms naturreservat vid Kapellskär, men kan anpassas till andra uteklassrum i Roslagen. Mer information finns på norrtaljenaturcentrum.se.

Oskar Lindkvist kikar efter fågel.

Tolvåringar lär sig om skärgård

– Vad är »skärgård«?, frågar Susanne Jansson, naturskolepedagog från Norrtälje Naturcentrum. Frötuna skolas årskurs 6 har samlats vid hembygdsgården Sladdstycket i Kapellskär för att studera skärgården och Östersjön.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

På golvet i det relativt nybyggda

båthuset ligger ett antal lappar med orden »grund«, »gryнна«, »skär« och »kobbe«. Nya begrepp för de flesta av ungdomarna men några har båt i sin familj och fått lite grundkunskap om att vara till sjöss. Ett sjökort skickas runt för att studera vart vi är på »skärgårdens karta«.

Sedan delas eleverna in i tre grupper som ska till olika stationer. En går till gårdsmuséet och två till varsin strand. Vid den ena finns flera små kikare och en tubkikare att studera fågellivet med, och uppgiften är att artbestämma efter storlek, färg och flygstil. Men det är slutet på september och ont om fågel för tillfället, den enda arten som syns till är svan.

Eleven Oskar Lindkvist har grabbat tag i tubkikaren och lär sig ställa in skärpan. Därute syns en farled med stora färjor på väg till och från andra sidan Östersjön. Vår fotograf Roine Karlsson är kunnig ornitolog och professionell sjöfågelinventerare som även bygger ejderhus, så jag tipsar Oskar om att fråga honom om något.

- Vilken är din favoritfågel?, undrar han.
- Ejder, svarar Roine blixtnabbt.
- Och havsörnen. Den är häftig, tilläger han.
- Det har jag sett, säger Oskar entusiastiskt.

Nästa punkt på programmet blir att samlas in material i naturen som speglar

Elever från ÅK 6 Frötuna skola undersöker de hittar i havet.

platsen vi är på, i Riddersholms naturreservat. Fynden fås på klisterremsor och hängs upp med klädnypon på en tvättlina, likt en konstillation, för att studera och samtala kring.

Vi knatar vidare till strand där det byggs små miniflottor av pinnar, rep och annat. Klasskompisarna Wilma Sundholm och Freja Widnersson visar stolt upp sin farkost som de byggt tillsammans med Elin Gustafsson och Lova Brännström. En annan flotte är byggd av en kåsa och har blad som segel. Flera passar

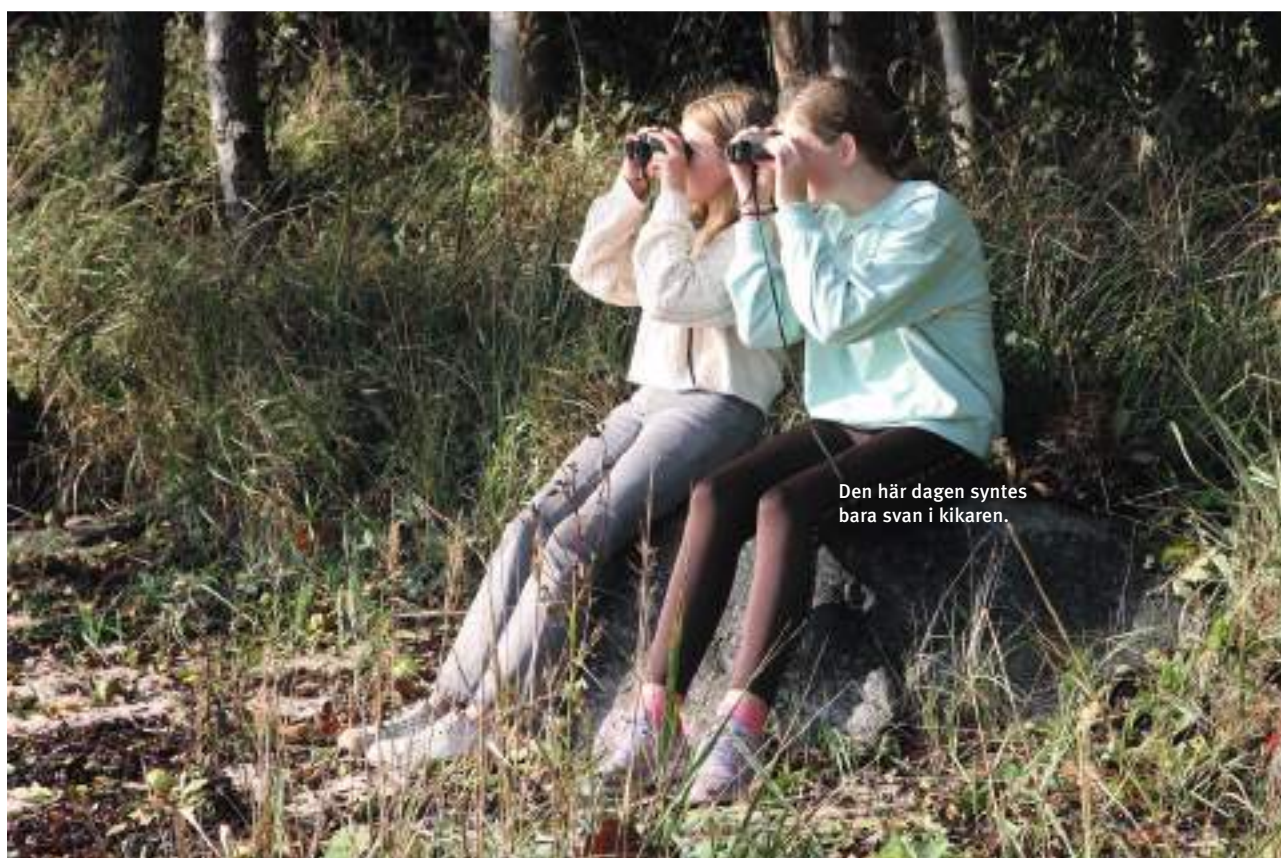
på att känna på det för årstiden varma havsvattnet. Doppar fötterna. Studerar livet under ytan med alla sinnen i den reella världen. Här finns småfisk och maneter samt tång. Stenar och snäckor i sanden. Havet doftar salt och solen strålar.

Livet i gammelstugan

Nästa anhalt blir vid muséet där PG Thurell från hembygdsföreningen guidar runt och berättar med inlevelse om livet här förr. Hur det var att bo och leva i det lilla torpet på två rum, där det som mest bod-

Lärare Jeanette Molin hjälper eleverna med olika uppgifter.

Den här dagen syntes bara svan i kikaren.

Samling för
lektion ute i naturen.

PG Thurell berättar om
livet förr i fisketorpet..

Muséet Sladdstycket.

Sjätteklassarna
studerar ett sjökort.

de en familj på 11 personer (!). Utanför gammelstugan växer vackra dahlior med pollinerande insekter. En massa smakrika äpplen har fallit ner på gräset. Två amiral-fjärilar sätter sig på mina ben.

– Det här var en utpräglad fattigbygd, berättar PG för idel lyssnande öron.

– Torpet hyrdes, arrenderades. Hur betalade man tror ni?, säger han och fortsätter sen:

– Genom dagsverken. Arbeta i skogen, jordbruket, eller med djuren. Och leverans av fisk, berättar han vidare.

PG förklarar vad »självhushållning« innebär. Hur man tillverkade och odlade det mesta själva. En av få saker som köptes var »sockertopp« som han visar upp och berättar om.

– Är det någon som vill stoppa in en vedpinne?, undrar PG.

Jag vill, säger de en efter en. Och matar elden i vedspisen med mer bränsle.

Härinne är det trångt och lågt i tak. Utrymmet går fort att värma upp. Det är mysigt och hemtrevligt. Ena fönstret vetter mot havet i söder. Mot norr finns inga fönster. Allt i stugan andas gammalt och bär på historia. Här finns vaggga, potta, pigittitare, fotogenlampor, kaffekvarn, spinnrock, råttfälla, slafat och en svart brudklänning, bland mycket annat. Vi får veta att det lilla omoderna torpet med 200 år på nacken var bebott ända till 1959.

Efter besöket i gammelstugan visas kornas ladugård och sedan grisens lilla krypin.

– Koms! koms!, säger PG till gruppen och visar vägen.

Här visar han bland annat en separator som man förr skiljde grädden från

mjölkten med och förklarar hur man gjorde sitt eget smör. Vi får också se en ostform av trä med dekorativt mönster. Utanför står några modeller av en hund och två häonor i naturlig storlek och väntar på att bli döpta.

Efter rundvandringen vankas lunch med medhavd matsäck under ett stort partytält, innan grupperna byter plats med varandra och får ännu mer kunskaper om skärgård att ta med hem till skolan för vidare fördjupning. Och förhoppningsvis ett nyvaket intresse för viktiga frågor inför framtidens utmaningar för Östersjön, naturen och klimatet.

– Skärgården är något att vara stolt över, tycker Susanne Jansson, som vill att alla barn i kommunen ska känna till dess unika skärgård med tusentals öar, kobbar och skär. 🐦

»Allt i stugan andas gammalt och bär på historia. Här finns vaggga, potta, pigittitare, fotogenlampor, kaffekvarn, spinnrock, råttfälla, slafat och en svart brudklänning.«

A middle-aged man with glasses and a leather apron is smiling while carving a wooden fish in his workshop. The workshop has a wooden wall with various tools and wood pieces hanging on it. The man has a tattoo on his left arm and is wearing a necklace. The fish he is carving is light-colored wood with a dark mouth and fins.

NAMN: Bengt Eriksson
ÅLDER: 73 år
BOR: Sorunda utanför Nynäshamn
FAMILJ: Frun Maret, tre barn och sex barnbarn
YRKE: Pensionerad dykare som blivit träkonstnär på äldre dagar
BAKGRUND: Växte upp i Årsta, har bott i Dalarna
KURIOSA: Har bland annat tävlat med livräddningshundar

Dykaren som snidar fiskar

Före detta professionelle dykaren Bengt Eriksson har sett mycket liv under ytan i sina dagar. Nu som pensionär snidar han konstverk av trä som färgläggs av frun tillika konstnären Maret. Motiven är oftast fiskar.

TEXT: Josefin Ekberg **FOTO:** Roine Karlsson

I **Nynäshamns hamn** finns en hantverksbod som vi alltid kikar in i när vi är på besök i trakten. Där finns allsköns hemskapta ting att botanisera och fynda bland. Vävda kökshanddukar, mattor, keramik, smycken, kläder och heminredning. Och Bengt Erikssons färgglada fiskar eller fåglar på drivved och annat. Naturtroget återgett eller sagolikt fantasi-eggande i starka färger. Konst man blir på gott humör av. Vi blev nyfikna på honom och stämde träff i hans hem i Sorunda.

Bengt visar sin verkstad och berättar att han samarbetar med frun Maret, hans livskamrat sedan tonåren. Bengt snidar figurerna och hans fru färglägger. Maret har varit konstnär i 30-40 år och målar mest akvareller i vanliga fall. Bengt har arbetat som dykare, svetsare och styckare. När han gick i pension kom tankarna på att börja snida fiskfigurer av trä. Han behövde ha något att göra och vad passade bättre än att skildra livet under ytan som han upplevt under många år som yrkesdykare. Olika fiskarter blev hans främsta motiv.

– Strömming och abborre går bäst, berättar han och tillägger:

Rödingar snidade av Bengt och handmålade av frun Maret.

– Ungdomar gillar marulk.

Ibland får han mer detaljerade beställningar på vad kunden vill ha. Det blir i regel en present åt någon.

– Jag har till och med gjort fiskpinnar, säger han.

Återvunnet trä

Från början hade Bengt en massa drivved till sina konstverk, men nu har han fått

tag på mycket virke från grannen som råkade ha en massa pallar till övers.

– Jag har material så jag klarar mig i tio år nu, avslöjar han.

Att jobba som kreativ träkonstnär låter som en drömtillvaro. Men Bengts drömyrke har alltid varit dykning. Redan som barn då han fick se en dykare kliva upp ur Årstaviken med hjälm och allt, bestämde han sig för att det ville han bli.

» Ibland får han mer detaljerade beställningar på vad kunden vill ha. Det blir i regel en present åt någon. – Jag har till och med gjort fiskpinnar, säger han.«

Maret är konstnär sedan länge och hjälper sin man att sätta färg på Bengts konsthantverk.

Och förverkligade. Som yrkesdykare har han sysslat med brobyggen, reparationer och besiktningar. Bengt fascinerar av livet under ytan, och berättar om ett minne som gav honom ståpås. När fundamentet till en bro skulle lagas vid Solsidan i Saltsjöbaden.

– Några abborrar kom och tittade på mig varje dag och jag fick knuffa på dem för att de inte skulle bli ingjutna, berättar han ömsint om sina små »skyddslingar«.

Han har även dykt för rent nöjes skull. På semester i Röda havet och Maldiverna. Ibland har han fotograferat fiskar.

– Jag brukade ta med majs och kokta ägg för att locka till mig fisk att fota, berättar han.

Idag har han lagt dykningen på hylan. Nu är det konstskapandet som fullt ut fyller hans vardagar med glädje och sysselsättning. Skulpturerna sprider även glädje i köparnas eller mottagarnas hem. Framförallt fiskarna är populära, svenska fiskar som man känner igen. Men även fåglar går bra. Perfekt present till någon ornitolog eller sportfiskare kanske.

Brukar du själv fiska ibland?

– Förut fiskade jag mycket. Med grabben och barnbarnen, svarar han. 🐦

Naturtrogen havsöring.

Bengt och Maret utanför verkstaden.

FOTO: PRESSBILD

FOTO: ROINE KARLSSON

Utställning om Titanic

I Täby centrum pågår sedan september »Titanic – The Artifact Exhibition«. Utställningen om RMS Titanic har turnerat runtom i världen och setts av mer än 25 miljoner människor. Nu har den kommit till Sverige och visades först i Linköping. Besökarna får ta del av mer än 200 föremål hämtade från vrakplatsen och uppleva rekonstruerade interiörer i naturlig storlek samt videofilmer, fotografier och berättelser.

Man får ta del av fartygets historia och resenärerna som var med på den ödesdigra resan när hon krockade med ett isberg i norra Atlanten, då 1 496 personer omkom och 712 överlevde. Många var svenskar. Det »osänkbara« lyxiga fartyget Titanic sjösattes maj 1911 och sjönk 15 april året därpå. Passa på att se utställningen i Täby som pågår till 28 januari 2024. Mer info på www.titanicexhibition.se.

skärgårdskort

90,2

Stockholm

107,8

Roslagen

FAKTA:

På Skärgårdshotellet finns gym, gratis wifi, spa med relax, konferenslokaler för 10-90 personer, hundrum, frukostmatsal och bar med enklare meny. Paket som erbjuds kan bland annat innehålla chokladprovning från det lokala Chokladhuset, eller trerätters middag på restaurang Kroken ett stenkast från hotellet nere i hamnen. Vissa datum arrangeras bokfrukost med olika författare, och andra dagar råkafton med trubadur. Mer info på skargardshotellet.se.

Hotellet som andas skärgård

I Nynäshamn ligger vårt favorithotell, där all inredning är inspirerad av skärgård. Från måsen som hälsar välkommen utanför, till bryggolvet och ljugarbänken med fiskargubben i entrén. Det här är Skärgårdshotellet.

TEXT: Josefin Ekberg **FOTON:** Roine Karlsson och Skärgårdshotellet

När vi har kört ut nästan alla buntar med Magasin Skärgård till vårt 50 mil stora spridningsområde, då brukar vi unna oss »lyxen« att avsluta arbetet med övernattninng på Skärgårdshotellet. Ett hotell där man känner sig som hemma och kan slappna av. Framförallt spa-avdelningen lockar. Med bastu, bubbelbad, relax och det bästa av allt - en kluckande vattensång med skön massage. Underbar för värkande kropp. Ett extra plus är att man har hela avdelningen för sig själv. I 80 minuter. Utan att det kostar skjortan.

Det som ytterligare bidrar till den avkopplande atmosfären, är den skärgårdsinspirerade stilen. Som genomsyrar allt. Ända in i hissen som liknar en liten bod med fönster, spetsgardiner och havsutsikt. Frukosten intas i en sal full av detaljer. Vid varje besök lägger vi märke till något nytt. Ena väggen lurar oss att tro vi sitter utomhus, med gul träpanel, vita fönsterfoder och stuprör. En annan vägg förstärker intrycket, då den är målade med ett hav i bakgrunden och en fiskegubbe vid rodret som styr en riktig eka, fylld

Skärgårdshotellet drivs av familjen Andersson. Marita, Amanda, Anders och Marcus.

»Överallt ser vi sjömärken, vass, fiskenät, vettar, segelbåtar, tampar, sjökort, skärgårdsböcker och drivved. Inte en pryl som inte kan kopplas till öar och hav.«

FOTO: ROINE KARLSSON

med glas, frukt och juice. I taket svävar en naturtrogen and. Det går också bra att ta sin bricka och sätta sig ute.

Överallt ser vi sjömärken, vass, fiskenätt, vettar, segelbåtar, tampar, sjökort, skärgårdsböcker och drivved. Inte en pryl som inte kan kopplas till öar och hav. I en korridor upptäcker vi en liten rolig detalj vi inte noterat förut, någon finurlig har kommit på idén att ett litet hål i väggen efter en bortplockad strömbrytare, kan inhysa ett inglasat litet fågelbo.

Förutom målad havsutsikt finns här

även äkta vara. Omkring hälften av hotellets 70 rum vetter mot Östersjön och Bedarön. De flesta med egen balkong. Närmaste granne är färjetterminalen i öster med sin trafik till och från Gotland och Polen. Praktiskt och väldigt lätt att passa tiden för gästande färjepassagerare.

Lusthus på väg till Indien

Skärgårdshotellet drivs sedan 2006 av familjen Andersson, då paret Marita och Anders tog över. Idag är sonen Marcus hotellchef. Även dottern Amanda har

varit engagerad. Det ruvar en spännande historia bakom hotellrörelsens tillblivelse. Allt började 1897 med Stockholmsutställningen på Djurgården, som bland annat visade exempel på monteringsfärdiga hus.

Efter utställningen köptes ett stort lusthus av en indier. Sedan finns två versioner att tro på. Den ena säger att köparen fick betalningsproblem och att fatyget som huset var ombord på på väg till Indien vände och dumpade det i Nynäshamn. Den andra versionen berättar att den indiske maharadjan inte var nöjd

FOTO: ROINE KARLSSON

med huset och lät skicka tillbaka det.

Hur som haver det köptes istället av professor Sjögren på Nynäs gods som använde det som jaktpaviljong. Sedan blev det bostad och mäss för ingenjörerna som byggde järnvägen till Nynäshamn. När deras arbete var slutfört föddes »Järnvägshotellet« i lokalerna som byggdes ut i omgångar. 1995 blev det vackra ursprungshuset totalförstört i en brand och kvar på platsen stod dåvarande Nynäs Hotell (dagens Skärgårdshotellet). Där den äldsta huskroppen är från 1932.

Efter branden såldes fastigheten och hotellrörelsen vidare till dåvarande ägare av Kolmårdens Vildmarkshotellet, vilken startade en omfattande renovering och skapade dess unika skärgårdsprofil. Och döpte om till dess nuvarande namn. I den andan har familjen Andersson drevet Skärgårdshotellet vidare i 17 år och fortsätter med varsamma renoveringar och underhåll i samma stil. Då temat för hotellet är »skärgård« har det fallit sig naturligt att ett nummer av Magasin Skärgård alltid ligger på rummen. Att läsa

inspirerande reportage bidrar ju också till att varva ner och må bra.

Vi kan bara nämna ett litet aber. Hotellet har ingen à la carte-restaurang, istället finns möjlighet att köpa någon enkel rätt från barmenyn i receptionen. Men det passar oss perfekt för tillfället, att i lugn och ro intaga ett glas vin och husmanskost på vår balkong. Vill man snäppa upp med övernattnig på hotell med stort spa, behandlingar, bad i havet och trerättersmeny finns ju förstås Nynäs havsbad att tillgå. 🐦

»Bullerbydyllt«
på Bullerön.

Drömyrket att sköta om Bullerö

Att vara naturbevakare på Bullerö innebär att du måste kunna allt, men i gengäld får du stor frihet och havet som arbetsplats. För Ann-Sofi Andersson är den breda verksamheten stimulerande och utmanande. Hon lever sin dröm i en »skattkista«.

TEXT: Gunnika Isaksson-Lutteman **FOTO:** Länsstyrelsen

– **Du måste vara** både rörmokare och elektriker, skämtar Ann-Sofi och menar att problemlösningsförmåga är en tillgång här ute.

Ann-Sofi rattar vant arbetsbåten in till bryggan på Bullerö för att ta tag i dagens sysslor, samtidigt som hon förklarar att hon önskar att hon behärskar samtliga hantverksyrken men att problemlösning

många gånger består i att ta in hjälp. Hennes styrka är information, guidningar, planering, samordning och organisation. Hösten på Bullerö är enligt henne fantastisk, även om hon betonar att varje årstid har sin charm.

Medan sommaren i stora drag handlar om besöksmottagning och att se till att den dagliga verksamheten rullar på, ger

lågsäsongen tid för annat. Då får bland annat husen och naturen lite extra kärlek för att vara redo till nästa sommar för kommande besökare. Det är praktisk skötsel, underhåll och förvaltning som gäller. Skogen, hagarna, Bruno Liljefors jaktstuga, uthyrningstorpen, stigar, skyltar och roddbåtar ska tas om hand. Det ska lagas, underhållas, städas och införskaffas

NAMN: Ann-Sofi Andersson
YRKE: Naturbevakare på Bullerö
ÅLDER: 51 år
BOR: Runmarö
FAVORITÅRSTID: Den som är just nu

saker. Ann-Sofi och hennes kollega ser också till att de entreprenörer som är på plats för större renoveringar av fastigheterna kan utföra de beställda projekten.

– Det är en jättetrevlig tillvaro just nu, försäkras hon, men lägger till att januari kan vara magisk då man får ha naturen nästan för sig själv.

Under hösten tar hon också emot skolklasser, föreningar och företag för guidningar i Bullerös historiska miljö.

Ann-Sofi Andersson arbetar åt Länsstyrelsen.

För Ann-Sofi som är före detta lärare, ger det extra krydda i arbetet att få gräva i arkiven och som pedagog älskar hon att berätta om Bullerö för grupper och skolklasser.

– Jag står i en skattkista och gräver och öser, det är jätteroligt och spännande, säger hon och det lyser ur ögonen på henne.

Hon gillar det praktiska också och att hugga i, även om ryggen har börjat protestera lite på senare år. Att få tillgängliggöra ön samtidigt som den orörda naturen ska bevaras är en utmaning. Under vintern, om inte isen lägger sig, fortsätter förvaltningsarbetet på ön även om hon också passar på att ta lite semester.

Drömtillvaro på havet

Ann-Sofi har jobbat som naturbevakare åt Länsstyrelsen på Bullerö sedan 2017.

– Att jag kunde få den här tjänsten var en dröm som jag aldrig trodde skulle ske, berättar hon.

Uppväxten på Öland och en längtan till havet gjorde att hon och dåvarande sambon flyttade från storstaden till Runmarö för att så småningom bilda familj och starta en taxibåtsverksamhet.

– Det liv jag längtade efter lever jag sen 20 år tillbaka, vatten är ett viktigt element för mig, och det här är ett fantastiskt uppdrag jag är jätteglad för, säger Ann-Sofi.

Bullerö är en vacker plats i yttersta havsbandet som väcker mycket intresse, många ser det som sin plats på jorden och det vill Ann-Sofi och Länsstyrelsen fortsätta jobba för. Även om skärgården avfolkas vid skolstarten är det många fritidsbåtar som hittar ut fina höstdagar om vinden ligger rätt för Bullerö. Paddlare passar på att njuta av öarna kring Bullerö när fågelskyddsområdena blir tillgängliga. Den reguljära båttrafiken går fram till september och det går att hyra torpen ända fram till allhelgonahelgen. Men ön är öppen året runt och välkomnar besökare för strövtåg på de fina stigarna. Den mysiga raststugan är alltid öppen för frusna paddlare eller båtfantaster som gillar vinterdagar i skärgården. 🐦

Kuriosa

Delar av Nämndöskärgården, där Bullerö ingår, föreslås bli nationalpark. Regeringen beslutar i frågan och en eventuell invigning sker 2025.

Fakta:

Oxelns ved har en densitet på 0,6 vilket är det tyngsta och hårdaste träet i landet. Det används ofta till redskap som hjulaxlar, block och trissor. Samt husgeråd, tumstockar och bowlingkäglor. Oxel eller svensk-oxel som den ibland kallas, är naturligt uppkommen hybridart som endast förekommer i Norden. Det är Hallands landskapsträd. Bären kan kokas till gelé eller torkas och göras likör på, lär stimulera matsmältningen. Oxelbär ansågs förr vara bra mot reumatism. Fröna innehåller vätecyanid vilket är farligt att inta i alltför stora mängder.

Oxeln står stark mot kraftig vind

Oxeln är tålig och står stadigt på vindpinade saltstänkta platser. Sedan gammalt populärt som magiskt vårdträd, men även till alléer, som buske och häck. Dess hårda och tunga trä är eftertraktat bland slöjdare. Och oxelns goda bär älskas av vinterns alla fåglar.

TEXT O. ILLUSTRATION: Misse Ljungström

Det är ingen slump att skatorna byggt sitt bo i en oxel nära mig. Skatan trivs ju sedan hundratals år nära människor. Förr var den en självklar invånare i vårdträden på gårdarna, nu trivs den även i förorter och villaområden och vill väl antagligen bo i lika säkra bostäder som vi gör, för oxeln är ett utmärkt boträd. Den är, med sitt djupa rotsystem, nämligen seg och stark och det mest vindhårdiga träd vi har. Den älskar ljus och tål också ganska mycket saltstänk och sträng kyla. Därför ser man den ofta som läskydd vid vindpinade områden utmed kusten. Den tål även klippning och används i häckar och alléer. Förr, under jordbrukssamhället, växte oxeln ofta på åkerholmar och nära hällar i betesmarker. Om den växte under gynnsamma omständigheter; med rätt ljus och kalkhaltig jord kunde den bli upp till 20 meter hög. I samband med att betesmarker har försvunnit har storvuxna oxlar blivit alltmer sällsynta och det vanligaste nu är att den blir mellan 10 och 15 meter.

Oxel, *sorbus intermedia*, är ett träd i släktet rosväxter. Sannolikt är den en korsning av vitoxel, *sorbus aria*, vars huvudform härstammar från Mellaneuropa, och rönn, *sorbus aucuparia*, som finns i hela Skandinavien. Sitt huvudsakliga utbredningsområde har oxeln runt Östersjön, med tyngdpunkten nedanför Dalälven i Sverige. Första gången den omskrivs

är i noteringar från början av 1600-talet, men den har funnits betydligt mycket längre och kom antagligen vandrande in i landet strax efter senaste istiden. Längre var den ganska långsamväxande oxeln ett populärt vårdträd vid gårdar och torp, men den snabbväxande och högre trädslag som lind och lönn. Vårdträdet sågs som beskyddare av gården och dess släkters lycka och välgång, och det innebar olycka för gården att skada det på något sätt. Nu för tiden förstår man också att vårdträden även hade en betydligt mer praktisk funktion, och det var att som gårdens högsta punkt, skydda gårdens byggnader mot blixtnedslag.

Ger goda "fisbär"

Oxelns blommor är större än rönnens,

och dess röda bär som kommer i september beskrev Carl von Linné år 1749 som: »Bären äro smakeliga att äta; men hafva den olägenheten att de förorsaka mycket wäder«. »Wäder« betydde gaser i magen, vilket är förklaringen till att oxelbären kallas »fisbär« i några delar av landet. »Wäder« bryr sig däremot varken sidensvansar, trastar eller mina skator sig om, för oxelbäret är både smakfullt, populärt och nyttigt som fågelbär, och de äter det med glädje.

Det är frestande att skoja till det och säga att oxeln är en sann feminist som drivit en tillvaro utan män till fulländning. Jag läser i »Skogens träd och buskar« att: Sår man ett frö av en oxel blir avkomman i det närmaste identisk med moderplantan. Det beror på att oxeln är »apomiktisk«, det vill säga den bildar frön utan att ha blivit befruktad. Alla anlag kommer alltså från moderplantan! Därför är det extra viktigt att välja mammaoxel noga om man vill ha frön till ett träd med alldeles speciella egenskaper, som exempelvis härdighet mot vind i blåsiga områden av landet. I ärlighetens namn är oxeln också ett väldigt maskulint träd, med hårt trä som historiskt använts till maskindelar för att det tål starkt slitage och tryck. Förr tillverkades tumstockar av oxel, och idag lär det vara det allra bästa virket för bowlingklot och käglor, det används också av träslöjdare och konsthantverkare - av båda könen. 🐦

»Oxeln är, med sitt djupa rotsystem, nämligen seg och stark och det mest vindhårdiga träd vi har.«

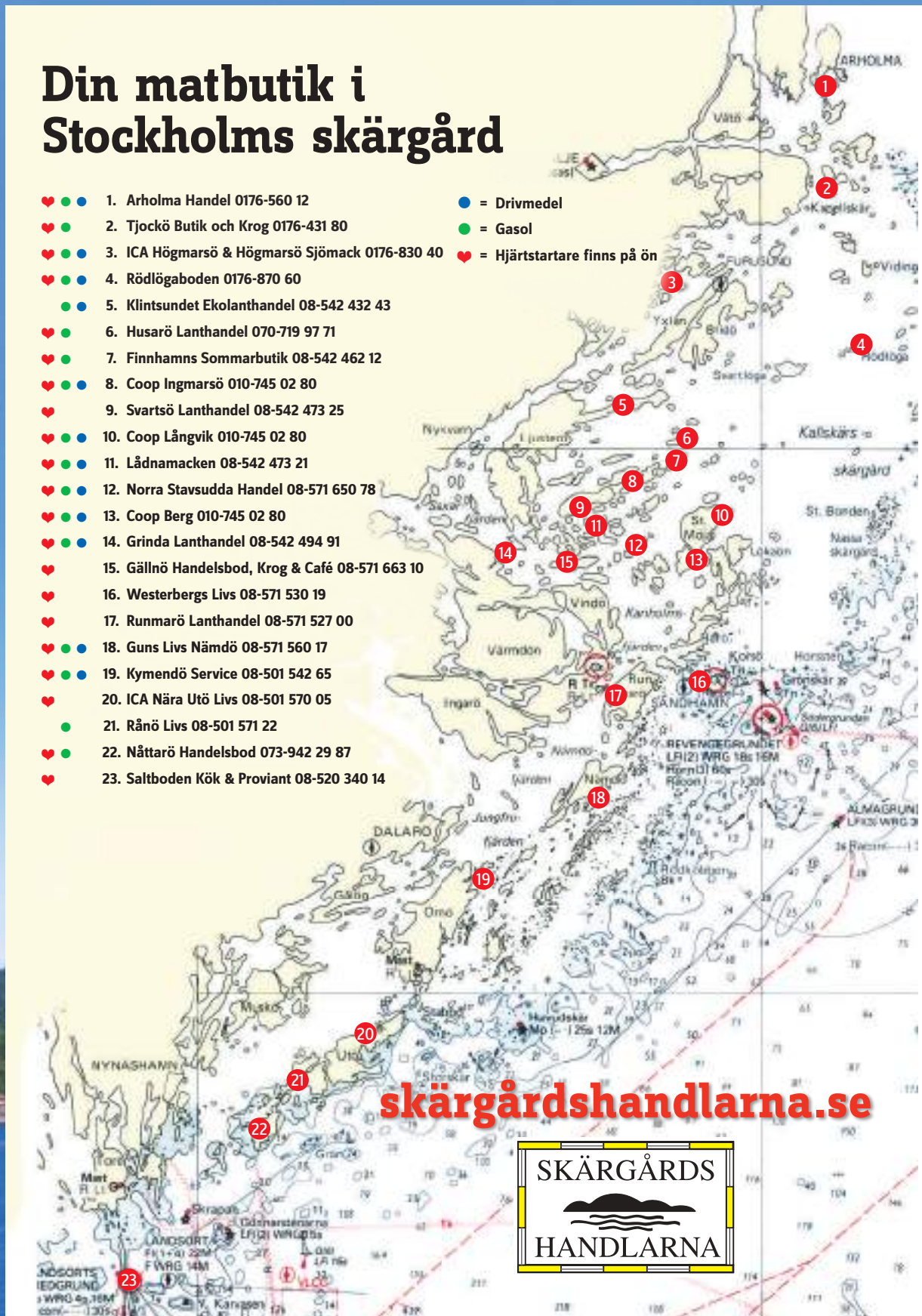
Din matbutik i Stockholms skärgård

- ♥ ● ● 1. Arholma Handel 0176-560 12
- ♥ ● ● 2. Tjockö Butik och Krog 0176-431 80
- ♥ ● ● 3. ICA Högmarsö & Högmarsö Sjömack 0176-830 40
- ♥ ● ● 4. Rödlögaboden 0176-870 60
- ● 5. Klintsundet Ekolanthandel 08-542 432 43
- ♥ ● ● 6. Husarö Lanthandel 070-719 97 71
- ♥ ● ● 7. Finnhamns Sommarbutik 08-542 462 12
- ♥ ● ● 8. Coop Ingmarsö 010-745 02 80
- ♥ 9. Svartsö Lanthandel 08-542 473 25
- ♥ ● ● 10. Coop Långvik 010-745 02 80
- ♥ ● ● 11. Lådnamacken 08-542 473 21
- ♥ ● ● 12. Norra Stavsudda Handel 08-571 650 78
- ♥ ● ● 13. Coop Berg 010-745 02 80
- ♥ ● ● 14. Grinda Lanthandel 08-542 494 91
- ♥ 15. Gällnö Handelsbod, Krog & Café 08-571 663 10
- ♥ 16. Westerbergs Livs 08-571 530 19
- ♥ 17. Runmarö Lanthandel 08-571 527 00
- ♥ ● ● 18. Guns Livs Nämdö 08-571 560 17
- ♥ ● ● 19. Kymendö Service 08-501 542 65
- ♥ 20. ICA Nära Utö Livs 08-501 570 05
- 21. Rånö Livs 08-501 571 22
- ♥ ● ● 22. Nättarö Handelsbod 073-942 29 87
- ♥ 23. Saltboden Kök & Proviant 08-520 340 14

● = Drivmedel

● = Gasol

♥ = Hjärtstartare finns på ön

skargardshandlarna.se

Din matbutik i Stockholms skärgård

skärgårdshandlarna.se

Ladda ner
Skärgårdshandlarnas
App!

En tur i skärgården kräver inga förberedelser. Skärgårdens matbutiker har allt du behöver. Livsmedel, färsk fisk, nybakat bröd, skärgårdsslöjd och ofta lokalt odlade grönsaker. Vi vill med vårt breda sortiment och vår geografiska spridning att du ska få en trevlig och bekymmersfri tillvaro i Stockholms skärgård. Många av oss har bensin, gasol, är ombud för apotek och systembolag. Vissa av oss hyr även ut cyklar, kanoter och rum. Ring gärna din butik för sortiment och beställningar!

Samarbetspartners för en levande skärgård

festis

RAMLÖSA

Carlsberg

bilar

Cloetta

**Vivels
BRÖD**
ETT STRÅ VASSARE

Dalarö
REDERI AB

**Göteborgs
KER**

FONTANA
— EST. 1978 —

Grönskhallen
livsmedel

magasinskärgård

Ressel
REDERI AB

SJÖ&HAV
SWEDISH OUTDOOR CARE
est. 2004

GB GLACE

öppet hav

bilden **BERÄTTAR**

Den tyske särlingen på Lökholmen

Den originelle direktören Kurt Heinecke har lämnat avtryck på öarna Lökholmen och Trollharan. »Trollgården« med sina tjocka murar samt åskledare. Stenlagda ridstigar. Och ett observatorietorn. Varifrån han misstänktes spionera åt tyskarna.

TEXT: Göran Sachs

FÅ VET ATT LÖKHOLMEN och intilliggande Trollharan ruvar på originella sevärdheter och en historia som saknar motsvarighet längs kusten. Den originelle kol- och oljemannen Kurt Heinecke köpte Lökholmen och intilliggande Trollharan 1909. Hans första tilltag var att bygga ett härbre på Trollharans topp. Ett blixtnedslag ödelade dock detta, varpå ett nytt större i sten byggdes så att åskan inte kunde ta det. Ett lusttorn byggdes också och alltihop döptes till Hohenecke - höga hörnet. Trots att huset var av sten gillade Heinecke inte läget när åskan gick. Snart byggde han ett till hus, nu ovanför strandängen på Lökholmen. För säkerhets skull

Kurt Heinecke

placerades det mellan två bergknallar och försågs med många åskledare.

Heineckes stenvilla på Lökholmen, även kallad Trollgården hör till ytter-skärgårdens märkligaste byggnader från tidigt 1900-tal. Huset är byggt med metertjocka väggar, exteriört klätt med grovhuggen granit som ger huset ett utpräglat »gammalnordiskt« utseende. Observatorietornet på Trollharan är byggt som 1700-talets tidiga fyrhus. På 1920-talet arrenderade han Björskärs

och Lilla Nassa skärgårdar av Lidingö Stad med ett 20-årigt arrendeavtal.

Kurt Heinecke var en särling som gjorde karriär i värmebranschen. Han hade en våning på

Drönarfoto taget från sydöst med Trollharan i förgrunden och Lökholmen i bakgrunden med hamnen och Trollgården väl synliga.

FOTO: WIKIPEDIA

Strandvägen 7A i Stockholm. Många visste vem han var men få kände honom. Kurt Heinecke var gift med en operasångerska och för att lära sig italienska skrev han till påven och bad honom skicka en munk som kunde gå bredvid honom hela tiden och prata italienska. Munken kom och Kurt Heinecke lärde sig italienska.

Drack glögg i en grotta

Uppe på Trollharan byggde han det första huset, ett jättelikt härbre i norsk stil med valmat tak. Huset syntes vida omkring. Under tornet finns en grotta där herr och fru Heinecke bland annat satt på Luciadagen, sköt med kanonen och drack glögg och fiskarfruarna från närliggande öar kom och fick en tidig julklapp i form av en tvål från MEA. Huset brann emellertid ned till grunden efter endast några år till följd av ett åsknedslag. Rester av stengrunden finns fortfarande kvar. I tornet bredvid stengrunden förvarade han sin medicinska kuriosasamling. Fru Heinecke vägrade bo på Lökholmen om hennes man inte byggde det nya huset på den lägsta platsen på ön.

FOTO: JOHAN DANIELSSON

Tornet på den gamla nedbrunna borgen på Lökholmen, mitt emot KSSS-hamnen i Sandhamn. Här med synliga Havsörnen- och KSSS-flaggor. (Foto: Johan Danielsson).

1918 stod Trollgården klar med sina kraftiga stenvmurar och hela 17(!) åskledare. Kurt Heinecke var en mångsysslare som fick tiden att räcka till nästan allt. Han ägnade sig åt astronomi vilket tornet på Lökholmen vittnar om. Ett annat intresse var ridning. Han lät

»Heineckes stenvilla på Lökholmen, även kallad Trollgården hör till ytterskärgårdens märkligaste byggnader från tidigt 1900-tal.«

bilden **BERÄTTAR**

Kurt var gift med en operasångerska

Rolf Nilsson har skrivit en bok om Kurt

anläggna ridvägar med kanthuggen sten som ännu idag finns kvar som gångstigar, mellan Trollgården och gamla varvsbyggnaden. Han kom överens med lotsarna om att de inte skulle bryta isen mellan Lökholmen och Sandhamn så att han och hans hustru skulle kunna rida över till Vårds- huset när isen låg.

Tävlande med racerbåt

Han var medlem i KSSS men var aldrig särskilt intresserad av kappsegling. Emellertid började han tävla med racerbåtar och blev med tiden ett känt namn i de sammanhangen. För att kunna vårda och rusta sin flotta byggdes varvet som numera är KSSS juniorernas matsal. Heinecke hade de allra snabbaste motorbåtarna i skärgården och när han tröttnat på en båt, köptes den genast av den beryktade storsmugglaren Algot Niska, som behövde kunna köra ifrån tullen och dess bevakningsbåtar. Den legendariska spritsmugglaren Algot Niska är finländaren som blev 1920- och 30-talens stora organisatör av spritsmugglingen i svenska skärgårdsvatten. Han var en legend under sin livstid och har ömsom hyllats och förbannats i historiska eftermälen.

Under andra världskriget kände sig Kurt Heinecke inte välkommen eftersom många trodde att han spionerade åt tyskarna från sitt torn på Trollharan. 1946 sålde Kurt Heinecke Lökholmen och Trollharan till KSSS för 200 000 kronor inklusive byggnader och inventarier med kommentaren: »Herrarna kan betala när det passar«. Kurt Heinecke drog vidare till Öland, byggde sig en Rhenborg och gick ur tiden 1956 - åttio år gammal.

Lökholmen är nu för tiden mest känt för KSSS seglarläger där. Varje år har ca 7-800 ungdomar tränats och instruerats i segling av KSSS-funktionärer. Sällskapet är landets största arrangör av seglarläger och Lökholmen

har visat sig var det idealiska stället för utbildningen. Men det var först under 1880-talet som seglarna kom till Sandhamn. Sommaren 1866 sökte några KSSS-medlemmar natthamn vid tullhusets brygga i Sandhamn. Då restes också en flaggstång med sällskapets tretungade flagga. Själva tullhuset blev under de närmaste åren KSSS hemvist i Sandhamn. Inte förrän 1897 byggdes sällskapets nuvarande lokaler. 🐦

FAKTA:

Kurt Heinecke kom på 1890-talet till Stockholm från Tyskland som fripassagerare på en kolbåt. Han arbetade sig upp och blev 1909 direktör och invaldes i KSSS, Kungliga Svenska Segelsällskapet. Ett av hans specialintressen vid sidan av arbetet var motorbåtar och Stockholms skärgård. 1909 förvärvade han som sagt öarna Lökholmen och Trollharan strax norr om Sandhamn. 1918 uppförde han en stor stenvilla på Lökholmen och på Trollharan ett högt placerat observatorietorn med vidsträckt utsikt över skärgården. Han ägde Hästholmsvarvet och åkte ofta dit med egen båt från Stockholm i någon av de fem Independence-yachtarna han lät bygga under sin levnad. Med sina tre Hunterbåtar var han också en ofta sedd deltagare i den Kungliga Motorbåtklubbens årliga racerbåtstävlingar i farvatten kring Sandhamn.

Trollgården

Året var 1945 när KSSS fick köpa Lökholmen och Trollharan. Vid denna tid seglade allt fler till Sandhamn, och Heinecke som gillade isoleringen ansåg att hans revir började bli trångt. Det låg båtar i vägen när han skulle ut med sina racerbåtar eller sin havskryssare från varvet vid Lökholmshålet. Därtill måste den dagliga middagen på Vårds huset intas i närvaro av andra gäster (!). Till slut sålde han sina öar för bara 200 000 kronor, lågt även då. Sedan dess äger och sköter KSSS Lökholmen och Trollharan. Besökare ser att bryggor byggs och hålls efter, att bord finns uppställda, att gräset slås och duschar och toaletter fungerar och hålls fräscha. Den vedeldade bastun på Trollharan har byggts om och bryggan byggts ut. Trollgården har fått ett nytt tak och rummen har fräschat upp och kan nu hyras till privatpersoner med anknytning till KSSS.

Var med och rädda stadens Drottning!

Länge leve S/S Norrtelje

Vårt kära fartyg, Norrtäljes stolthet måste renoveras till en kostnad av ca 12 miljoner kronor.

Allt för att hon ska kunna ligga kvar vid kaj som ett landmärke och symbol i ytterligare 100 år.

Renoveringen genomförs under hösten/vintern 2023/24.

123-548 12 39

Stort tack för ditt bidrag

från den ideellt arbetande
Vänföreningen och Stiftelsen

Alla bidrag är viktiga och värdefulla!

Redan nu är Norrtälje Kommun, Roslagens Sparbank, Norrtelje Tidning och våra trogna huvudsponsorer med ombord.

Nu vänder vi oss till dig med förhoppning om att även du kliver ombord. Inget bidrag är för litet och inget bidrag är för stort.

Ta ut kompassriktningen och rikta in din mobil mot QR-koden för att bidra med en bult, en plåt eller en hel skrovsida på vårt fartyg!

FAKTA:

Rödkallen är känd för sitt fiske, framförallt strömming, sedan medeltiden. Med öns utsatta läge långt ut i ytterskärgården har den varit en viktig lots- och fyrplats. Fyren avbemannades 1971 och lotsarna drogs in 1981. Ön är platt, karg och domineras av hållar, sandhedar och klapperstensfält. Rödkallen är en bra fågellokal känd för gästande sibiriska arter. Norra delen ingår i ett naturreservat. Mellan år 2000-2007 drevs hotell med bar högst upp i lotsutkiken. Varje sommar hålls en välbesökt gudstjänst i kapellet.

Luleå skärgårds egen Heidenstamfyr

Långt ute i Luleå skärgårds yttersta havsband ligger Rödkallens fyr. I somras gick det båtturer från Luleå hamn ut till Rödkallen för första gången på många år. Båtresorna med stridsbåten Viggen blev snabbt fullbokade och rederiet hoppas på fler turer nästa sommar.

TEXT: Hélène Lundgren **ILLUSTRATION:** Lars Holm

Den röda Heidenstamfyren och det höga lotstornet med sina sex våningar syns på långt håll när båten sakta närmar sig bryggan på Rödkallen. Öns samfällighet har under året byggt en ny brygga och en grillplats så nu är det lättare för besökare att lägga till med egen båt. En cementgång leder upp från bryggan och förbi det 18 meter höga lotstornet som tyvärr har stått tomt i många år och på grund av säkerhetsrisken är tornet helt igenbommat. Ordförande i samfälligheten, Kjell Sundwall och hans fru Gun-Marie drev under tio års tid ett hotell med helpension i det röda och gula lotstornet.

– Vi hade kanske köpt lotstornet om det hade gått, men Statens Fastighetsverk ville inte sälja byggnaden, berättar Kjell Sundwall.

Kjell kommer från en lotsfamilj och både hans far och två av hans bröder arbetade som lotsar.

– Jag spenderade varje sommar på Rödkallen. Det var många fartyg som trafikerade dessa vatten och här arbetade tolv lotsar. På en dag kunde det komma 16-17 fartyg. Före 1850 anlätade man modiga fiskare som hjälpte fartygen att ta sig igenom den svåra och grunda skärgården in till Luleå. På vintrarna stängde man både lotsstationen och fyren och lotsarna fick ledigt innan vintertrafiken startade 1965. Runt mitten av maj åkte lotsarna ut till ön med spark på vårsarna. Lotsstationen lades ner i början av 80-talet, berättar Kjell Sundwall.

Kjell och Gun-Marie har en stuga på ön och fortfarande åker de ofta ut till Rödkallen. Vi sitter i lä från vinden och pratar med Gun-Marie utanför deras stuga medan Kjell springer tillbaka för att hjälpa till med öns nya brunn.

Naturen och fågellivet är så nära här ute. Vi var ute på ön med två små barn under sportlov, påsklov och alla andra lov. På somrarna flyttade vi ut hit och barnen fick en bra uppväxt här på ön. Vi kom varandra mycket nära och det sociala livet

Den 21,4 meter höga fyren byggdes 1872 och togs ur bruk hundra år senare.

på ön var mycket trevligt. Det finns släkter som har varit här på Rödkallen under många år, berättar Gun-Marie Sundwall.

Isfärja över rännan

Förr i tiden gick det att åka skoter ut till Rödkallen på vintrarna, men i slutet av 80-talet började en ränna att brytas mellan Junkön och Rödkallen. Då hittade öborna ett alternativ för att kunna komma ut hit även på vintern. För att kunna ta sig över rännan gick de samman och byggde en isfärja.

– Färjan vinschas över och när vi ska ut på vintern måste vi planera noga. På båda sidor finns en vajer och en motor och med hjälp av en platt iseka stakar vi oss över rännan, berättar Gun-Marie Sundwall.

Vi går på en liten promenad för att utforska ön som har fyrvaktarbostäder, en radiostation, en labyrinth och läm-

ningar efter ett medeltida fiskeläge. En stig leder upp till Rödkallens välbevarade skärgårdskapell från 1700-talet som nuförtiden används vid vigslar och dop. Förr i tiden var kapellet ett sjömärke för fiskarna, och på vintrarna användes kapellet som förråd för fiskeutrustningen. Inne i kapellet finns två altartavlor, en på svenska och en på finska.

– Det var svenska och finska fiskare som byggde kapellet tillsammans, berättar Gun-Marie Sundwall.

Stigen leder vidare till fyren som byggdes 1872 och konstruerades av Gustav von Heidenstam i hans typiska stålkonstruktion. Fyren är över 21 meter hög och var i bruk under 100 år. Dörren står öppen för alla besökare och högst upp har man en vidsträckt utsikt över hela Bottenviken. Tänk att få stå här uppe när hela himlavaluet täcks av stjärnor och få se norrskenet dansa över himlen... 🐦

» – Jag spenderade varje sommar på Rödkallen. Det var många fartyg som trafikerade dessa vatten och här arbetade tolv lotsar. På en dag kunde det komma 16-17 fartyg.«

Julmarknader

från norr till söder

NORRA UPPLAND

Lör 2 dec
Karlsholmsbruk
Lör 9-sön 10 dec
Lövstabruk
Lör 9 dec
Öregrund's hembygdsgård
Lör 16 dec
Östhammars stad

NORRA SKÄRGÅRDEN

Lör 25 nov
Österåkers golfklubb
Sön 26 nov
Lohärads bygdegård
Fre 1-sön 3 dec
Wira bruk, Österåker
Lör 2 dec
Grisslehamn
Lör 2 dec
Brogårdens bygdegård, Roslagsbro
Lör 2 dec
Färsna Gård, Norrtälje
Sön 3 dec
Sladdstycket i Kapellskär, Rådmansö
Lör 9-sön 10 dec
Lägret, Vaxholm
Lör 9-sön 10 dec
Bogesunds slottsvandrarhem,
Vaxholm
Lör 9-sön 10 dec
Länsmansgården, Åkersberga
Lör 9 dec
Bergby gård, Hallstavik
Lör 9 dec
Almviks brygga, Blidö
Lör 9 dec
Ljusterö bygdegård
Sön 10 dec
Pythagoras, Norrtälje

MELLERSTA SKÄRGÅRDEN

Fre 24-sön 26 nov,
helger tom sön 17 dec
Skansen, Djurgården

Lör 25 nov
Stavsnäs skärgårdsmuseet, Stavsnäs
Lör 25-sön 26 nov
Rastholms värdshus, Ekerö
Lör 25-sön 26 nov
Kajen, Nacka Strand
Lör 25-sön 26 nov
The Viking Museum, Djurgården
(vikinga julmarknad)
Lör 25 nov-lör 23 dec
Stortorget Gamla stan, Stockholm
Lör 2 dec
Sjöhistoriska muséet, Stockholm
(baltisk julmarknad)
Lör 2 dec
Kungsträdgården, Stockholm
Lör 2 dec
Timmermansgården,
Södermalm-Stockholm
Lör 2 dec
Tessinparken, Östermalm-Stockholm
(bondens julmarknad)
Lör 2-sön 3 dec
Schysst Jul, ABF-huset,
Svevägen-Stockholm
(rättvisemärkt, ekologiskt)
Sön 3 dec
Värmdö bygdegård
Sön 3 dec
Nyckelvikens herrgård, Nacka
Lör 9 dec
Birkagården, Stockholm
Lör 9-sön 10 dec
Färgfabriken, Liljeholmen-Stockholm
Lör 9-sön 10 dec
Nautilus på Kattholmen, Gustavsberg
Lör 9-sön 10 dec
Siggesta Gård, Värmdö
Lör 16 dec
Sjövikstorget, Liljeholmskajen
Lör 16 dec
Vega pendeltågsstation
Sön 17 dec
Mötesplats Stavsnäs

Sön 17 dec
Ölsta folkets hus, Färingsö-Ekerö
Lör 16-sön 17 dec
Skeppsholmsgården, Stockholm

SÖDRA SKÄRGÅRDEN

Lör 25 nov
Ösmo hembygdsgård, Nynäshamn
Lör 25-sön 26 nov, 1-3 dec, 8-23 dec
Godsmagasinet, Nynäshamn
Sön 26 nov
Torö Svinhus, Torö-Nynäshamn
Lör 2 dec
Oaxen bygdegården
Lör 2-sön 3 dec
Ösmo Plantshop, Nynäshamn
Sön 3 dec
Trosa torg
Lör 9 dec
Torö hembygdshus, Nynäshamn
Lör 9 dec
Dalarö tullhus, Dalarö
Lör 9-sön 10 dec
Nynäshamn fiskehamnen
Sön 10 dec
Stegsholms gård, Gålö
Lör 16 dec
Västergården, Ornö
Lör 16 dec
Bergs gård, Trosa

SÖDRA SÖDERMANLAND

Fre 17-sön 19 nov, 23-26 nov
Taxinge Slott, Nykvarn
Lör 18-sön 19 nov
Öster Malma, Nyköping
Lör 25-sön 26 nov
Grönborgs Trädgård o. Cafe
Lugn o Ro, Nyköping
Sön 26 nov
Gamla Oxelösund
Lör 2-sön 3 dec
Svalbergsgården, Nävekvärn
Lör 2-sön 3 dec
Sörmlands museum, Nyköping

ILLUSTRATION: ERIK »KULAN« WENNBERG

Biffen i julgranen

Erik »Kulan« Wennberg växte upp i det säregna bostadsområdet Hagalund och skildrar ofta de nu rivna husen i sin konst. Denna tavla ledde till att han upptäcktes och blev »Årets konstnär inom naivism«. Den skildrar när farbror Biffen försöker ta ner julgranens stjärna.

Tavlan är målad 1993 och beskriver hur Kulans farbror Lennart, även kallad »Biffen« försöker ta ned julgranens stjärna vintern 1956-1957. Det sker på Hagalunds torg med utsikt mot posthuset i bakgrunden. Nedanför står Kulans far och mor, Kulan själv som barn och försöker få farbror Biffen att lägga ned det hopplösa projektet. Och han fick till slut ge upp. Denna tavla gjorde att Kulan blev utnämnd till »årets konstnär i Sverige 2002« av Vin- och spritsällskapets vänner. Det innebar chansen att göra ett grafiskt blad på dess bekostnad. Tavlan som var underlag till bladet visade en kräftfest i Hagalund. Det visade sig att det grafiska bladet krävde 17(!) tryckningar på grund av att Kulans måleri är så färgrikt. Det medförde att upplagan endast

blev 100 nummerade exemplar. Bilden skulle även tryckas på 75 000 medlemskort för året.

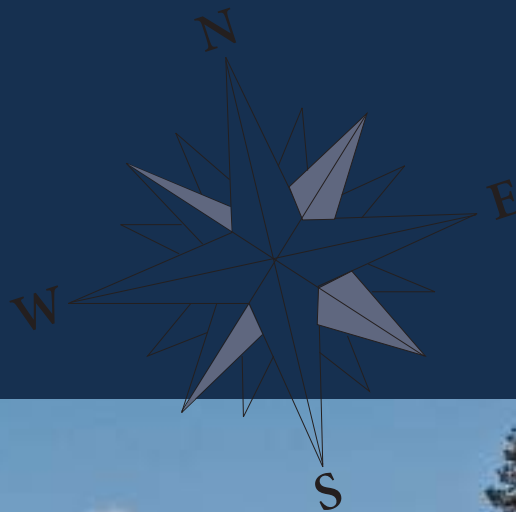
Allt började året innan med att Agneta och Erik Wennberg ordnade en konstutställning nere i Almvik för alla konstnärer på Blidö. Ett vykort med ovanstående bild »Biffen i julgranen« köptes av en dam från Vin- och spritsällskapets vänner. Senare på hösten kom ett brev om att Kulan blivit utnämnd årets konstnär. Andra år har även Lasse Åberg, Ulrika Hydman-Wallin och Ernst Billgren hedrats.

Idag har paret Wennberg satsat särskilt på Hagalundskonst i lokalerna »Kulans hus« på Blidö, genom att ha tagit hem en utställning om bostadsområdet som tidigare

hängt i Hagalund-Solna. Den visar ett unikt Hagalund som byggdes tidigt 1900-tal. Den bohemiska stadsdelen var det enda stället i Sverige där man fick bygga ända till tomtgränsen och vad man ville, villa eller flerfamiljshus. Därför kallades Hagalund »halva husens stad« då tomtägaren ibland inte hade möjlighet att bygga lika högt som grannen. Hagalund hade fina trädgårdar med blommor och kaffebersäer, det var en unik idyll. 1946 bestämde politiker att införa reparationsförbud i Hagalund för att senare kunna motivera rivning av husen. Men miljöerna och berättelserna är inte glömda, de finns kvar i Kulans konstverk.

Se mer på www.kulanshus.se.

Guiden

Vintern i skärgården har också sin charm. En stillsammare tid. Många öar har öppet året runt.

Din Skärgårdsguide

Hjälper dig att hitta krogar, vandrarhem, spa, sjötaxi och sjöräddning. Och mycket mycket mer...

Nytta o. nöje

Antikt/hantverk

**FYRVERKET I MARINBODEN TROSA
HAMNBODARNA**
fyr@telia.com
070-576 01 26
facebook.com/marinboden

Antikt/Loppis

**VEGA ANTIKLADAN,
NYNÄSV. 3 HANINGE**
»En av Haninge kommuns
kulturhistoriska byggnader«
072-519 19 63
Vega Antikladan på Facebook
@vega.antikladan på Instagram
www.kvarngarden.se

Badtunna/Bastu

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
**SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS,
ÅKERSBERGA**
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Bageri

ADAS KAFÉ & BAGERI, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaska.se

NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING

0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se
KAFÉ WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se

Bastu/Jacuzzi

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
**STF LILLSVEDS VANDRARHEM,
VÄRMDÖ, 08-541 385 30**
www.lillsved.se/stfvandrarhem
SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.se

Bastuflotte

GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se

Boende

Norra Uppland

HOTELL ADAS, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaska.se
EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se
HOTELL KLOCKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-300 65
www.klockargarden.nu

LÖVSTABRUKS VÄRDShUS

0294-311 00
www.lovstabruksvardshus.se
NORRSKEDIKA HOTELL & CAFÉ
0173-150 55
www.norrskedikahotell.se
STRANDHOTELLET, ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.nu
ÖRSKÅRS FYR
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se

Norra skärgården

ARHOLMA NORD
0176-560 40
www.arholmanord.se
GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
**KAPELLSKÅRS CAMPING &
VANDRARHEM, RÅDMANSÖ**
0176-442 33
www.kapellskarscamping.se
FURUSUNDS VÄRDShUS, FURUSUND
0176-803 44
www.facebook.com/Furusund
Värdshus
HAGA GÅRD & STALL, HERRÄNG
070-611 35 52
www.hagastall.se
LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidovardshus.com
MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0771-16 17 00
www.marholmen.se
**SVEN FREDRIKSSON BED &
BREAKFAST, NORRTÄLJE**
070-209 42 43
www.svenfredriksson.com
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

ÅTELLET I NORRTÄLJE

0176-70 04 50
www.atellet.se

Mellersta skärgården

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se
GRAND HOTEL SALTSJÖBADEN
08-506 170 00
www.grandsaltsjobaden.se
GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
**STF LILLSVEDS VANDRARHEM,
VÄRMDÖ**
08-541 385 30
www.lillsved.se/stfvandrarhem
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SANDHAMNS VÄRDShUS,
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SANDS HOTELL & BISTRO, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se
**SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS,
ÅKERSBERGA**
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
STORA KALHOLMENS VANDRARHEM
070-337 82 45
www.storakalholmen.se
**SVARTSÖ SKÄRGÅRDShOTELL
& VANDRARHEM, SVARTSÖ**
08-542 474 00
www.svartsonorra.se

WAXHOLMS HOTELL, VAXHOLM
08-541 301 50
www.waxholms hotell.se
VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM
0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis
VAXHOLMS KASTELL
08-12 00 48 70
www.kastellet.com

Södra skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/nickstabadet-nynashamn
FJÄRDLÅNG VANDRARHEM
073-595 53 03
www.fjardlang.com
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL, ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se
LANDSORTS VANDRARHEM,
0732-31 90 01
www.landsortsvandrarhem.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-502 604 00
www.nynashavsbad.se
ORNÖ SKÄRGÅRDSHOTELL, ORNÖ
08-501 560 04
073-650 04 11
www.ormoskargardshotell.se
NÄTTARÖ GÅRD & RESORT, NÄTTARÖ
08-520 400 30
www.nattaro.se
SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.se
TRE SMÅ RUM I TROSA BED & BREAKFAST, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
facebook.com/tresmarumitrosa
TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se
VEGA STADSHOTELL, NYNÄSV. 8 HANINGE
»Ett charmant och prisvärt affärs/familjehotell«
08-777 22 91
www.vegastadshotell.se

SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax
KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE
+358 18 380 00
www.karingsund.ax

Boule

GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Camping

FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/
nickstabadet-nynashamn
KAPELLSKÄRS CAMPING & VANDRARHEM, RÅDMANSÖ
0176-422 33
www.kapellskarscamping.se
TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Cykel

FORSMARKS VÄRDShUS,
0173-501 00
www.forsmarksvardshus.se
GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM,
08-542 474 00
www.svartsonorra.se

UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Event/charter/båttur

GALEJ PARTYBÅT, ÖREGRUND
070-626 21 31 www.galej.nu
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
LINJETTCHARTER, NORRTÄLJE
070-571 85 50
www.linjettcharter.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Fiske/sportfiske

STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem

Gokart

GOKART FÖR ALLA, MALSTA
0176-22 62 62
www.gokartforalla.se

Golf

KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL, ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se

Grupp & Ledarskapsutveckling

ÄVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventyrenso.se
facebook.com/aventyrenso

Gym

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Gårdsbutik

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
OSTMAKERIET, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se

Gästhamn

DALARÖ TURISTBYRÅ & GÄSTHAMN, DALARÖ
08-501 508 66,
www.dalarno.se
DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA VÄRDShUS
08-542 494 91
www.grinda.se
GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se
LIDÖ VÄRDShUS
0176-404 99
www.lidovardshus.com
LINANÄS GÄSTHAMN, LJUSTERÖ
08-542 400 10
www.linanasgasthamn.se
NYNÄSHAMNS GÄSTHAMN
08-520 116 35
www.nynashamn.se/gasthamn
NÄTTARÖ GÄSTHAMN
073-094 98 12
www.nattaro.se
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Hästhottel

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax

Kajak

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoeholm.se
STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ,
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem

Kajak/SUP

GRINDA VÅRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
KAJAK & UTELIV, RÅDMANSÖ
0176-403 15
www.kajak-uteliv.com

Konferens

Norra Uppland

LÖVSTABRUKS VÅRDShUS
0294-311 00
www.lovestabruksvardshus.se

Norra Skärgården

ARHOLMA NORD, ARHOLMA
0176-560 40
www.arholmanord.se
GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
FURUSUND VÅRDShUS
0176-803 44
www.furusundvardshus.se
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0709-701 901
www.radmansobygdegard.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Mellersta Skärgården

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se
GRAND HOTEL SALTSJÖBADEN
08-506 170 00
www.grandsaltsjobaden.se
GRINDA VÅRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoeholm.se
STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
ÅVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventurenso.se
facebook.com/aventurenso

Södra Skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgardtrosa.se
facebook.com/bergsgardtrosa
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
LANDSORTS VANDRARHEM
0732-31 90 01
www.landsortsvandrarhem.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
ORNÖ SKÄRGÅRDShOTELL, ORNÖ
08-501 560 04, 073-650 04 11
www.ornoskargardshotell.se
SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
08-501 551 35 (boka bord)
www.smadalarogard.se
TROSA STADShOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell
UTÖ VÅRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax
KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE
+358 18 380 00
www.karingsund.ax

Kiosk/Serivering/ Minilivs

UTÖ VÅRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Krogar/cafeer

Norra Uppland

CALLES FISK, HÄLLNÄS
070-559 86 78
www.kallesfisk.nu
ADAS KAFÉ & BAGERI, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskafe.se
EDS HANDELSTRÅDGÅRD, ÖSTHAMMAR
0736-46 59 25
www.edstradgard.se
KAFÉ WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se
LÖVSTABRUKS VÅRDShUS
0294-311 00
www.lovestabruksvardshus.se
NORRSKEDIKA HOTELL, NORRSKEDIKA
0173-150 55
www.norrskedikahotell.se

Norra skärgården

ANKARET RESTAURANG & BISTRO, ÄLMSTA
0176-520 20
www.ankaret.net
ARHOLMA NORD, ARHOLMA
0176-560 40
www.arholmanord.se
CAFÉ TRUTEN, RÖDLÖGA
0176-871 01 (sommartid)
www.rodlogaboden.se
FURUSUNDS VÅRDShUS, FURUSUND
0176-803 44
www.facebook.com/Furusund
Vårdshus
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se
MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0771-16 17 00
www.marholmen.se
LOTSVILLAN PAD THAI, SIMPNÄS-BJÖRKÖ
0176-525 12 (sommartid)
www.sirpercys.se
PIZZERIA GRÄDDÖ, GRÄDDÖ
0176-400 11
SAMSTORPS GÅRD, RÅDMANSÖ
0708-87 13 67, 070-879 69 69
www.samstorp.se
VISCHAN PÅ KRÖNS, VÄDDÖ
0176-510 41
www.kronstradgard.se/
tradgardscafe

Mellersta skärgården

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRAND HOTEL SALTSJÖBADEN
08-506 170 00
www.grandsaltsjobaden.se

GRINDA VÅRDShUS
08-542 494 91
www.grinda.se
OSTMAKERIET, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se
RÖKERIET FJÄDERHOLMARNAS
08-716 50 88
www.rokeriet-fjaderholmarna.se
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SANDHAMNS VÅRDShUS
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SANDS HOTELL & BISTRO, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoeholm.se
SOLBRÄNNAN RESTAURANG & CAFÉ, ÖSTERSKÄR/ÅKERSBERGA
08-540 609 09
www.solbrannan.se
facebook.com/Solbrännan
STAVSNÄS SJÖKROG, STAVSNÄS
0760-08 15 16
www.stavsnassjokrog.se
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
ÖSTANÅ SJÖKROG, ÖSTANÅ FÄRJELÄGE
08-543 531 00
www.ostanassjokrog.se
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se
WAXHOLMS HOTELL, VAXHOLM
08-541 301 50
www.waxholmsshotell.se

Södra skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
NÄTTARÖ GÅRD & RESORT, NÄTTARÖ
08-520 400 30
www.nattaro.se
ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

SYSTRARNA BRÅDHE'S, NÅVEKVARN
070-611 11 03
www.systrarnabradhe.com

TRE SMÅ RUM I TROSA
BED & BREAKFAST, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
facebook.com/tresmarumitrosa

TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell

UTÖ VÄRDHUS, 08-504 203 00
www.utovardshus.se

VEGABAREN, NYNÄSV. 8 HANINGE
»Sveriges grönaste hamburgare.
Valfria färska grönsaker.
Över 100 maträtter.«
08-777 20 58
www.vegabaren.se

KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL,
ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se

SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se

Livsmedel

ARHOLMA HANDEL
0176-560 12

COOP INGMARSÖ
010-745 02 80

COOP LÅNGVIK, MÖJA
Coop Berg, Möja
010-745 02 80

FINNHAMNS SOMMARBUTIK
08-542 462 12

GRINDA LANTHANDEL
08-542 494 91

GUNS LIVS, NÄMDÖ
08-571 560 17

GÄLLNÖ HANDELSBOD
08-571 663 10

HUSARÖ LANTHANDEL
070-719 97 71

ICA BAROMETERN, VÄDDÖ
0176-930 04
www.ica.se/butiker/norra/
norrtalje/ica-barometern

ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL
0176-400 12

ICA HÖGMARSÖ
0176-830 40

ICA KÅSTBERGS, HÄLLNÄS
0294-220 05
www.ica.se/kastbergs

ICA TORGET, SKÄPLINGE
0294-102 55, www.ica.se

ICA VÄDDÖ KASSEN, ÄLMSTA
0176-778 80

KLINTSUNDET EKOLANTHANDEL,
LJUSTERÖ
08-542 432 43

KYMENDÖ SERVICE
08-501 542 65

LINANÄS GÄSTHAMN, LJUSTERÖ
08-542 400 10
www.linanasgasthamn.se

LÄDNAMACKEN, LÄDNA
08-542 473 21

NORRA STAVSUDDA HANDEL
08-571 650 78

NÄTTARÖ HANDELSBOD
073-942 29 87

RUNMARÖ LANTHANDEL
08-571 527 00

RÄNÖ LIVS
08-501 571 22

RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60 (öppet sommartid)
www.rodlogaboden.se

SALTBODEN KÖK & PROVIANT,
LANDSORT
08-520 340 14

SKÄRGÅRDSHANDLARNÄS
www.skargardshandlarna.se

SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
spillersbodalanthandel.se

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

SYSTRARNA BRÅDHE'S, NÅVEKVARN
070-611 11 03
www.systrarnabradhe.com

TJOCKÖ BUTIK
0176-431 80

WESTERBERGS LIVS, SANDHAMN
08-571 530 19

UTÖ LIVS ICA NÄRA
08-501 570 05

Lägerverksamhet

ÄVENTYRET VÄSSARÖ
0173-371 19
www.aventyretvassaro.se

Marina/Varv

BERGSHAMRA VARV
0176-26 20 68
www.bergshamravav.se

GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se

GRÄSKÖ BÅTVARV
0708-53 63 13
www.graskobatvarv.se

LAGERVIKS BÅTVARV, BLIDÖ
0176-820 04
www.lagerviks.se

ORNÖ BÅTVARV,
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

SKÄRGÅRDSVARVET, GRÄDDÖ
0730-29 39 49
www.skargardsvarvet.se

SVINNINGE MARINA, ÅKERSEGA
08-540 631 55
www.svinningemarina.se

Minigolf

UTÖ VÄRDHUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

MTB-arena

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se

Museum

BATTERI ARHOLMA KUSTFÖRSVARS-
MUSEUM, ARHOLMA
0176-560 40
www.batteriarholma.se

KLAVERENS HUS, LÖVSTABRUK
076-904 89 16
www.klaverenshus.se

KLUBB MARITIM, OXELÖSUND
073-815 74 52
klubbmaritim.weebly.com

KNUTMASSOMUSÉET KVARNEN,
GIMO, 0173-867 95,
www.knutmasso.se

MÖJA HEMBYGDSMUSEUM, MÖJA
0705-73 83 13
www.hembygd.se/stockholm/
moja

NYNÄSHAMNS JÄRNVÄGSMUSEUM
08-754 24 34
www.njm.nu

ORNÖ MUSEUM, 070-796 18 18
www.ornomuseum.se

ROLAND SVENSSON MUSEET, MÖJA
070-553 973 23
www.moja.nu/roland-svensson-
museet

SJÖFARTSMUSEET, ÄLMSTA
0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se

SKÄRGÅRDSMUSEET, STAVSNÄS
info@skargardsmuseet.org
www.skargardsmuseet.org

**NATURUM STENDÖRREN, TROSA/
NYKÖPING**
0155-26 31 80
www.naturumstendorren.se

VAXHOLMS FÄSTNINGS MUSEUM
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.vaxholmsfastning.se

VETERANTRAKTORKLUBBEN NORR-
TELJE, FÄRSNA
www.veterantraktorklubben.nu

ÅLANDS FOTOGRAFISKA MUSEUM,
BASTÖVÄGEN 7, PÅLSBÖLE
+358 (0)18 439 64,
alands.fotografiska.museum@
aland.net
www.alandsfotografiska-
museum.com

Partybåt

GALEJ ÖREGRUND
070-626 21 31
www.galej.nu

Ridning

Norra skärgården
HAGA GÅRD & STALL, HERRÄNG
070-611 35 52
www.hagastall.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax

Seglingscharter

LINJETTCHARTER, ROSÄTTRA
070-571 85 50
www.linjettcharter.se

Sjöpolis

BERGSHAMRA VARV
SJÖPOLISEN I STOCKHOLMS LÄN
010-563 73 26
Tips till sjöpolis 114 14
www.polisen.se
www.batsamverkan.se

Sjömack

GRINDA VÄRDHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se

RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60
www.rodlogaboden.se

Sjöräddningen

(vid allvarlig olycka ring 112)
Arkösund, 0705-80 81 24
Möja, 0705-80 81 22
Räfsnäs, 0705-80 81 18
Trosa, 0705-80 81 23
Stockholm, 0705-80 82 01
Öregrund, 0705-80 81 17

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Sjötaxi/rederier

BLIDÖSUNDSBOLAGET
08-34 30 90
www.blidosundsbolaget

GALEJ ÖREGRUND
070-626 21 31
www.galej.nu

NORRA SKÄRGÅRDSTRAFIKEN, BLIDÖ
070-932 97 95

ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SANDHAMN
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.taxibat.nu

SKÄRGÅRDSTRAFIK & CHARTER, STAVSNÄS
08-571 501 00
www.battaxi.se

UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

WAXHOLMSBOLAGET
08-679 58 30 (turupplysning)
www.waxholmsbolaget.se

Skulpturer

STAFFAN STRAND, HARG
0730-817 313
www.strandsculptures.se

Spa/relax

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com

NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-502 604 00
www.nynashavsbad.se

TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell

Stugor

Norra Uppland

ÖRSKÄRS FYR
0173-340 21
www.orskarsfyr.se

Norra Skärgården

KAPELLSKÄRS CAMPING & VANDRARHEM RÅDMANSÖ
0176-442 33
www.kapellskarscamping.se

LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com

Mellersta Skärgården

GRINDA STUGBY, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

STOCKHOLMS SKÄRGÅRDSTUGOR
08-570 231 31
www.skargardsstugor.se

SVARTSÖ SJÖBODAR, SVARTSÖ
08-542 471 10
www.svartsosjobodar.se

VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM
0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis

Södra Skärgården

FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/
nickstabadet-nynashamn

LANDSORTS VANDRARHEM & STUGOR
073-231 90 01
www.landsortsvandrarhem.se

ORNÖ BÅTVARV, UTÖ STUGA
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

UTÖ STUGA
070-251 01 21,
www.utostuga.se

Turistbyråer/info

DESTINATION DALARÖ
08-501 508 00
www.dalare.se

DESTINATION VAXHOLM
www.destinationvaxholm.se

LÖVSTABRUKS TURISTINFORMATION
0295-202 20,
0295-214 06 (bokning)
www.vallonbruken.nu,
www.bokauppland.se

MÖJA TURISM
08-571 640 53
www.mojaturistinfo.se

NYKÖPINGS TURISTBYRÅ
0155-24 82 00
www.visitnykoping.se

NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
08-520 737 00
www.visitnynashamn.se

OXELÖSUNDS TURISTBYRÅ
0155-383 50
www.visitoxelosund.se

TROSA TURISTCENTER
0156-522 22
www.trosa.com

VAXHOLMS TURISTBYRÅ
08-541 314 80
www.vaxholm.se

VISIT LANDSORT
www.visitlandsort.se

VISIT ROSLAGEN
0767-650 660
www.roslagen.se

VISIT VÄRMDÖ
08-570 346 09
www.varmdo.se

VÄDDÖBYGDENS TURISTINFORMATION
www.vaddobygden.se

ÅLANDS TURISTFÖRBUND
+358 (0)18 240 00
www.visitaland.com

Utomhus-SPA

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Vattenskidor/Wakeboard

VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM
0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis

Vilt safari

SAMSTORPS GÅRD, RÅDMANSÖ
0708-87 13 67, 070-879 69 69
www.samstorp.se

Vinprovning

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

VINPROVNING ENOGASTRONOMISKA UPPLEVELSER
Systembolaget Sök dryck/
Gustavino, 070-798 24 48
www.gustavino.se

Yoga

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Ölprovning/bryggerivisning

NYNÄSHAMNS ÅNGBRYGGERI
08-520 212 13, 0737-19 07 09
www.angbryggeri.se

Övrigt

Apotek/systemombud

ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL
0176-400 12

RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60
www.rodlogaboden.se

SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
www.spillersbodalanthandel.se

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

Arbetskläder

4WORK, NORRTÄLJE
www.4work.se

Arkitekt

KREAPLAN ARKITEKTKONTOR, STOCKHOLM
070-638 39 28
www.kreaplan.se

Bank

ROSLAGENS SPARBANK, NORRTÄLJE
0176-770 00
www.roslagenssparbank.se

Bergsprängning

NJ MARK, NORRTÄLJE
070-602 32 42

Betong

EPS CEMENT, VALLENTUNA
08-449 15 35
www.epscement.com

Bondgård

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa

Brunnsborning

SKÅNSJÖ FRAKT, NÄMDÖ
070-750 90 90
www.skansjofrakt.se

Bryggeri

NYNÄSHAMNS ÅNGBRYGGERI
08-520 212 13
www.nyab.se

Bränneri

NORRTÄLJE BRÄNNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrtaljebranneri.se

Bygg/snickeri

BLIDÖ BYGG & SJÖTRANSPORTER
070-932 97 95
tommy.bygg@telia.com
FROMS BYGG, NORRTÄLJE
070-770 03 08
www.fromsbygg.se
GRÄDDÖ BYGG & SNICKERI, RÅDMANSÖ
070-723 41 20
www.graddobygg.se
FALK ENTR, ÖSTHAMMAR
0173-500 25
www.falkentreprenad.com
MATTSSON & THOLÉN, NORRTÄLJE
0176-282 590
www.mtbygg.se
NIKLAS GUSAVSSON BYGG, YXLAN
0768-81 61 77
www.ngbygg.se
NORRTÄLJE SNICKERI
0709-480 326
PA BYGG & INREDNING, ÖSTHAMMAR
073-023 57 64
www.pabygginredning.se
REUTERSKIÖLD SNICKERI
076-850 12 55
www.reuterskioldsnickeri.se
SÄLLSTRÖM BYGG, BERGSHAMRA
0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se
TOTTE GRÖNWALL SNICKERI, FURUSUND
0709-40 82 38

Båtförsäljning/ Båttillbehör

ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB – VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44
kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14
GRÄDDÖBÅTAR/SKÄRGÅRDSVARVET
0730-29 39 49
www.graddobat.se

Båtbyggeri

ERIKSSONS BYGGERI & BÅTBYGGARSKOLA, INGARSÖ,
0733-52 20 04
www.trabatar.net

Båtmotorer

Försäljning & Service – Johnson, Evinrude E-tec G2, Tohatsu, Honda m fl
ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB – VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44

kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14

Båttillbehör

GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se

Båtservice

Vinterförvaring o service, båtar o utombordare, bottenfärger o tillbehör.
ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB – VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44
kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14

Bärgning/Bogsering

SKÄRGÅRDSSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.skargardstjanst.eu

Catering

SIR PERCYS CATERING, SIMPNÄS
0176-525 12, 070-175 91 88
www.sirpercyscatering.se
SYSTRARNA BRÄDHE'S, NÄVEKVARN
070-611 11 03
www.systrarnabradhe.com

Däck

SVENNES DÄCK, HÄLLNÄS
0294-220 37
GUMMICENTRALEN, NORRTÄLJE
0176-103 71
www.gummicentralen.org

Ekokött

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa

Elbilar

EPTON CLUBCAR, VALLENTUNA
08-10 82 83, info@epton.se
clubcar.se

Elnät/fiber

NORRTÄLJE ENERGI
0176-718 00
www.norrtaljeenergi.se

Elservice/installation

GRÄDDÖ ELINSTALLATIONER
0709-556 636, www.graddoel.se

Entreprenad

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE
0708-45 58 63
arkipelagservice@telia.com
JIDSTRANDS ENTREPRENAD, BLIDÖ
070-562 33 88

Fastigheter/Lokaler

KARLSVIKEN FÖRVALTNING, VÄDDÖ
0176-66 68 00
www.karlsviken.se

Fastighetsmäklare

BJURFORS VÄRMDÖ
08-520 267 20
www.bjurfors.se

Festlokal/bygdegård

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0709-701 901
www.radmansobydegard.se

Fisk

CALLES FISK, HÄLLNÄS
070-559 86 78
www.kallesfisk.nu

Frisör

GRÄDDÖSALONGEN
0176-401 41
ingela.wickman@hotmail.com

Färg/Golv

NORDSJÖ IDE & DESIGN, ÖSTHAMMAR
0173-212 35, 070-787 87 68
www.roslagensgolv.se

Färjerederi

ECKERÖ LINJEN
+358 18 28 000
www.eckerolinjen.ax

Ginprovning

NORRTÄLJE BRÄNNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrtaljebranneri.se

Grill/kiosk

LJUSTERÖFÄRJANS KROG & GRILLKIOSK
08-542 422 31
www.facebook.com/ljusterofarjanskrog&grill

Grus/jord

JIDSTRANDS ENTREPRENAD, BLIDÖ
070-562 33 88
REDERIB SKÄRGÅRDSGRUS, GÄLLNÖBY
www.skargardsgrus.se
070-571 95 80

Hyreslägenheter

ROSLAGSBOSTÄDER
0176-20 57 00
www.roslagsbostader.se

Inredare/Stylist

INDOOR STYLING & DESIGN, NORRTÄLJE
0708-118 656

Inredning/Hantverk

BETONGTORPET, SKEBOBRUK
www.betongtorpet.se
HANTVERKETS HUS, LÖVSTABRUK
www.hantverketshus.se
KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ
070-517 12 53
www.kulan.org
LENA LINDERHOLM, KASTELLET-VAXHOLM
www.linderholm.se
LILLA PARADISET, TROSA
0156-137 53
www.lillaparadiset.com
SJÖPRICKEN KERAMIKVERKSTAD, LANDSORT
08-520 341 05, 073-231 90 01
www.landsort.com

Industrihydraulik

ÖSTHAMMARS INDUSTRIHYDRAULIK
www.industrihydraulik.se

Kakel/badrum

ÅKERLUNDS GRUND & BETONGFÖRÄDLING
070-795 48 51

Kamin/spis

ELDABUTIKEN, NORRTÄLJE
0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se

Kläder

PEP'N CHILLI, ÖREGRUND + SKÄRPLINGE
0173-300 63 Öregrund
0294-100 80 Skärplinge
www.pepnchilli.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?

För 600 kr per år är platsen din. Boka till: josefin@magasinskargard.se

Måleri

TREVIS MÅLERI, RÅDMANSÖ
070-403 31 03
www.trevismaleri.se

Nationalpark

GOTSKA SANDÖN
www.gotskasandon.se

Plastproduktion

WETA PLAST, INGMARSÖ
08-542 460 30
www.wetaplast.se

Postombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

Sanering/gräv

GÄVLEBORGS SJÖSANERING
070-607 61 42
www.sjosanering.se

Schakt

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE
070-845 56 63

GRÄSKÖ SCHAKT
070-594 55 64
www.grasoschakt-osthammar.se

Sjötransporter/frakt

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE, BLIDÖ
0708-45 58 63
SKÅNSJÖ FRAKT, NÄMDÖ
070-750 90 90
www.skansjofrakt.se
SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.skargardstjanst.eu

Skräddarsydda paket

SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com
UTÖ VÅRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Smycken

CLAUDIA P
www.claudiap.se
EDBLAD
www.edblad.com
GULDSMEDERNA, NORRTÄLJE
0176-156 56
www.guldsmederna.se

Städ

SKÄRGÅRDENS
STÄD & ALLSERVICE, DALARÖ
070-433 03 47
www.skargardensstad.se

Stängsel

DELKA, ÖSTHAMMAR
0173-230 77
www.delka.se

Såg/snickeri

BOLIST BERGSHAMRA SÅG
0176-26 02 10
www.c24bygg.se
NORRTÄLJE SNICKERI AB
0709-480 326
norrtalesnickeri@live.se
BOLIST REFSNÄS SÅG GRÄDDÖ
0176-402 65,
www.bolistradmanso.se
SPILLERSBODA SÅG
010-222 90 60
www.c24bygg.se

Taxi/buss

FRÖTUNA TAXI & BUSS, RÅDMANSÖ
0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Trädgård

TAKSOPEN
www.taksopen.se

Utbildning/kurser

ERIKSSONS BYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ
08-542 461 36
VÄDDÖ FOLKHÖGSKOLA
0176-528 00
www.vaddo.fhsk.se

Ved

VÄDDÖ VED
070-340 32 29

Zumbadans

MOVE CATARINA, RÅDMANSÖ
www.movecatarina.se

Ägg

ROSLAGSÄGG, ÖSTHAMMAR
0173-133 69
www.roslagsagg.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Foto: René Karlsson

Vinn en halv sida!

Boka annons före **15 februari** och ha chans att vinna en halv sida i "boka tidigt-lotteriet". Kontakta Josefin Ekberg på josefin@magasinskargard.se eller mobilen 0709-701 901, så får ni ett bra erbjudande.

Välkommen att synas i
skärgårdens finaste gratismagasin!

Stort GRATTIS till *Epton Club Car* som vann i senaste dragningen. Nästa gång kanske det är er tur.

magasin **SKÄRGÅRD.**

God Jul och Gott Nytt år!

BYGG&MÅLERI

0173 - 500 25, 070 - 640 68 78
www.falkentreprenad.com

GRÄSÖ SCHAKT

Alla slags markarbeten
Vacuumtoalettsystem

Leif Olsson • Nötsveden 120 • 742 97 Gräsö
graso.schakt@telia.com
Tel. 070 594 55 64 • 070 356 40 13

Kulans unika trutar

www.kulanshus.se

0173-300 31 kafewilma.se

Presenter &
Handgjorda Betongfigurer

betongtorpet.

www.betongtorpet.se

PA Bygg &
Inredning

073-023 57 64
www.pabygginredning.se

Roslagens Golv
Fabriksvägen 13, Östhammar
Tel: 0173-212 35
www.nordsjoidedesign.se

ROSLAGS-ÄGG

www.roslagsagg.se

MÅN-FRE 07.00-17.00 LÖR 09.00-13.00
Hällnäs Tel. 0294-220 37

Service och försäljning

MERCURY TOHATSU
SUZUKI
BERGSHAMRA
VARV

www.bergshamravary.se

GÄLLER DET **Träbåtar?**
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!

Nyhet! Båttvätt!

Båtbyggarskola
Fullständig varvsrörelse

ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB
Box15, 130 25 INGARSÖ
0733-522004 trabatar.net

ANDERS: 070-770 03 08
fromsbygg@gmail.com

4WORK
YRKESKLÄDER

JÄRFÄLLA NORRTÄLJE SOLLENTUNA SÄTRA

www.4work.se

GULDSMEDERNA

Posthusgatan 6 A, Norrtälje
0176-156 56 guldsmederna.se
mail@guldsmederna.se

GRÄDDÖ BYGG
& SNICKERI AB

TOTALENTREPRENÖR

Mattias Anders
070-723 41 20 070-723 41 21

www.graddobygg.se

GRÄDDÖ
ELINSTALLATIONER AB

0709-556 636
www.graddoel.se

GRÄDDÖ MARINA

WWW.GRADDOMARINA.SE

MERCUURY SUZUKI

GRÄSKÖ ARKIPELAG SERVICE

ENTREPRENAD I SKÄRGÅRDEN
0708-455 863

GRÄSKÖ BÅTVARV

Vinterförvaring, service och försäljning

MERCUURY

070-853 63 13 • info@graskobatvarv.se

JIDSTRANDS ENTREPRENAD AB

GRUS · SAND · JORD · KRANLYFT
LEVERANS I STORSÄCK
CONTAINER · MASKINTRANSPORTER
070-562 33 88 Jidde

God jul & Gott Nytt år*

KARLSVIKEN
www.karlsviken.se

God Jul och Gott Nytt år!

Från tanke till färdigt hus

MATTSSON & THOLEN
BYGGER AB

mtbygger.se 0176-282 590

NORRTALJE SNICKERI AB

Platsbygger kök, bokhyllor, bardiskar, garderober...

0709-480 326
norrtalesnickeri@live.se

NJ-Mark

Bergsprängning
Trädfällning
Påning för bryggor

070-602 32 42

Yxlan

NICLAS GUSTAVSSON
BYGG & SNICKERI AB

076-881 61 77 • niclas@ngbygg.se

RENA BOTTEN

Följ oss på

DIN BYGGHANDEL!

BOLIST | **RÅDMANSÖ**

RäfsnäsSåg AB

Låt oss visa skärgården! Vi finns i den.

Reguljär direktbåt Sandhamn – Stavsån
Båttaxi ≥ 190 p
Skärgårdsturer
Åretrunt-charter
Mat & Dryck

ROSLAGENS SJÖTRAFIK AB
”Tärnan” & ”Gudungen” • 070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

Bröllop & Fest

RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD
Gräddö • 0709-701 901
www.radmansobygdegard.se

God Jul & Gott Nytt År!
önskar

percys
CATERING

0176-525 12 sirpercys.se

God Jul och Gott Nytt år!

SÄLLSTRÖMS
Snickeri & Bygg AB

0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

SÖDERARM
MÖTEN I HAVSBÄRDET

0176-432 12
www.soderarm.com

Skärgårdens Städ & Allsörvice AB

070-433 03 47
info@skargardensstad.se

Totte Grönwall Snickeri
0709 408 238

FÄRSNA ÄR MER ÄN TRAKTORER

Färsna Gärd Norrtälje
veterantraktorklubben.nu

Väddö Ved

"värmer bra"
All sorts ved!

070-340 32 29

ÅKERLUNDS GRUND & BETONGFÖRÄDLING AB
070-795 48 51

NORRTÄLJE BRÄNNERI
PREMIUM SPIRITS OF ROSLAGEN

www.norrtaljebranneri.se

SKÄRGÅRDSGRUS

M/S Solskär
LEVERERAR GRUS/BADSAND
UTLÄGGES

08-570 331 95, 070-571 95 80

Välkomna! Vi har uthyrning året om!

STOCKHOLM
Skärgårdstugor

www.skargardsstugor.se 08-570 231 31

VÄRMDÖ SKÄRGÅRDSTRANSPORTER AB
www.varmdoskargardstransporter.se

Transporterar allt från grus till hus.
Även entreprenadmaskinsarbeten.
08-570 331 95

Vi kör i vått och torrt!

SKÄRGÅRDS TJÄNSTER
YXLAN AB

070-537 90 19 skargardstjanst.eu

God jul & Gott nytt år!

59°N
18°E **SKÅVSJÖHOLM**
konferens & möten
08-540 267 00 • info@skavsjoholm.se

Sopa taket fritt från barr, löv bullig mossa och snö!

Undvik att ramla från taket.

Ta hand om ditt tak
Vi har verktygen

TAKSOPEN.SE

UTÖ YÄRDSHUS

08-504 203 00
www.utovardshus.se

Vad kallades öborna?

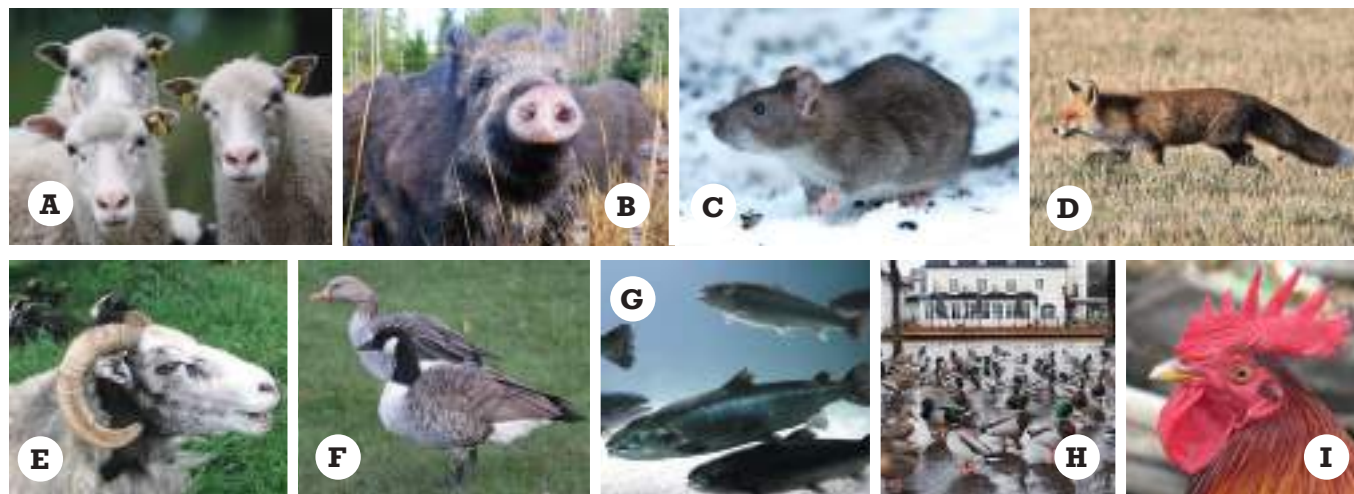
FOTO: CLAUDIA JEWELRY

Förr i tiden fanns det dansbanor lite varstans och överallt på landsbygden och på öarna i skärgården. Dit man åkte för att dansa, flirta och roa sig. Samt kanske dricka rusdrycker. Ibland kunde det bli svartsjukedrama och slagsmål. Det hörde liksom till. Och man kallade varandra retsamt vid diverse öknamn. Ofta med något uns av sanning eller historia bakom. Inte alltid särskilt smickrande - tvärtom. Möjaborna var till exempel inte så förtjusta i att kallas bockar. Här har vi sammanställt några öar

vars öbor kallades vid diverse djurarter. Kan du para ihop bilderna med rätt ö? Skicka in ditt svar och ha chans att vinna marina smycken från Claudia Jewelry. »Vågen« halsband och matchande örhängen. Värde 295 kr. Vi drar tre vinnare.

- 1) Ingmarsö 2) Ornö 3) Hjälmo 4) Svartsö 5) Äpplarö
- 6) Nämdö 7) Karklö 8) Trångholmen 9) Gällnö

Skicka in ditt svar till info@magasinskargard.se eller posta till Magasin Skärgård, Gräddö Varvsväg 12, 760 15 Gräddö. Skriv namn, adress, ålder, yrke och gärna intressen, så vi får lära känna våra läsare. Stort TACK om du berättar var du hittade ditt magasin. Och ge oss gärna lite feedback. Tack på förhand och lycka till!

FOTON: ROINE KARLSSON

Vi har dagit vinnare till sommarumrets tävling – Vad är det för vadare? Vi gratulerar Örjan Persson i Enskededalen som hade alla rätt och hittade sitt magasin vid en miljöstation(!) och blev glad för det. Grattis även Annika Nilsson i Vallentuna som läste sommarumret hos Gula Villan på Utö i somras. Och vann gjorde även nyss hemkomna Daniela Elmgren som varit på en fem års lång segling på världshaven och nu flyttat till Södertälje.

Stort GRATIS till er alla. Vi skickar fina marina smycken och nya vinterumret till er.

Rätt svar sommarumrets Akterspegel: A – 8 drillsnäppa, B – 1 gluttsnäppa, C – 4 kärrensnäppa, D – 3 roskarl, E – 5 skärfläcka, F – 7 större strandpipare, G – 6 storspov, H – 2 strandskata, I – 9 rödbena.

Årets julklapp?

Vi har plockat ihop några av fotograf Roine Karlsson vackra skärgårdsbilder och gjort en almanacka för år 2024. Med en bild per månad. Samt datum att komma ihåg. Format A4.

Skärgårdsåret 2024

Fotograf: Roine Karlsson

Pris: 150 kr plus porto

Beställ på info@magasinskargard.se. Skriv namn och adress till mottagaren av almanackan och faktura mailas tillbaka.

magasinskärgård.
skärgård / skärgård / skärgård

EPSCement®

Pumpat & klart -direkt på arbetsplatsen

- ✓ Leverans på arbetsplatsen
- ✓ Snabb utläggning
- ✓ Upp till 120 m pumpslang
- ✓ Inga returlass
- ✓ Renare arbetsplats
- ✓ 12 h beläggningstid
- ✓ Nivåutjämnande
- ✓ 10-12 m³/timme
- ✓ Minimalt spill
- ✓ Dammfritt
- ✓ Fackmässigt
- ✓ Isolerande & brandsäkert

Kontakta oss idag!

EPSCement AB | info@epsceiment.com | 08-449 15 35 | Skyttevägen 17, Vallentuna

